KƆRINTIDEENƆ TAKADA KAAKU

Kɔrinti sɔsi gbɛ̃nɔ kɔ̃kɛ̃kɛ̃kɔ̃ana 1:1-4:21
Kɔrinti sɔsi gbɛ̃nɔ durunkɛna 5:1-7:40
Wàgɔ̃ kú kɔ̃n làakario gɔ̃na ń zĩndanɛ yã musu 8:1-11:1
Dɔnzikɛna 11:2-14:40
Gɛ̀nɔ fɛɛna 15:1-15:58
Pɔlu ìkpammana 16:1-16:24

Pɔlu ìkpana Kɔrintideenɔa

1 Mamɔma Pɔlu kɛ̀ Luda ma sisi à ma sɛ lán à
yezi nà, ma gɔ̃ Kirisi Yesu zɛ̀ri ũ. Mapi kɔ̃n wa
gbɛ̃ndo Sɔsɔtɛnɛo, 2 wámbe wa takada kɛ̀ kɛ̃̀ sɔsi kɛ̀
kú Kɔrintinɛ. Luda a sisi a gbɛ̃nɔ ũ, a kuuna adona
Kirisi Yesu guu lɛdo kɔ̃n gbɛ̃ kɛ̀ aɔ̃ègɔ̃ wa Dii Yesu
Kirisi pì sisii gu píngianɔo, mɔwa kɛ̀ wa Dii dɔ̃nkɔ̃nɔ.
3 Luda wa De kɔ̃n Dii Yesu Kirisio gbɛ̃kɛɛ kɛare, à a
gba aafia.

4 Mɛɛ̀gɔ̃ Luda sáabu kɛɛ gurɔ sãnda píngi a yã
musu gbɛ̃kɛɛ kɛ̀ à kɛ̀are a kuuna Kirisi Yesu guu
yãnzi. 5 Kuuna à guu pɔ́ píngi kàaraare, yã'ona píngi
kɔ̃n dɔ̃na píngio, 6 zaakɛ wa Kirisi yã'onaaree kãsãa
pɛ̀ɛ a guu, 7 ben Luda Nini gba kee e kɛ̃sãawaro,
gurɔɔ kɛ̀ a wɛ́ɛ dɔ wa Dii Yesu Kirisi a zĩnda
ɔdɔanazi. 8 Wa Dii Yesu Kirisi é tó à zɛ gbãa ai gurɔ
lɛ́ ká, lɛ àgɔ̃ kuu taari sai à mɔ́gurɔ. 9 Luda náanɛ vĩ.
Àmbe à a sisi, a gɔ̃ kɔ̃ gbɛ̃ ũ kɔ̃n à Nɛ́ Yesu Kirisi wa
Diio.

Kɔrinti sɔsi gbɛ̃nɔ kɛ̃kɛ̃kɔ̃ana

10 Ma gbɛ̃nɔ, ma naare wa Dii Yesu Kirisizi, àgɔ̃
lɛ́dolɛ vĩ kɔ̃o a píngi, lɛ kɛ̃kɛ̃kɔ̃ana e à yãa a tɛ́, à kɔ̃
kũ kɔ̃n laasuu dɔ̃nkɔ̃o kɔ̃n nɔ̀sɛo do. 11 Má mà Koloe
bɛdeenɔ lɛ́zĩ kɛ̀ yãkete kú a tɛ́. 12 Lán má mà nàn yɛ̀:
A gbɛ̃kenɔ bè, wà zɛ̀ kɔ̃n Pɔluo. Gbɛ̃kenɔ bè, wà zɛ̀
kɔ̃n Apoloo. Gbɛ̃kenɔ bè, wà zɛ̀ kɔ̃n Pitao. Gbɛ̃kenɔ
bè dɔ, wà zɛ̀ kɔ̃n Kirisio. 13 Kirisi kɛ̃kɛ̃kɔ̃anan yɔ́?
Wà Pɔlu pà lía a yãnzin yɔ́? A batisi kɛ̀ kɔ̃n Pɔlu tɔ́on
yɔ́? 14 Ma Luda sáabu kɛ̀, kɛ̀ mɛ́ɛ a gbɛ̃ke batisi kɛro,
séde Kirisipu kɔ̃n Gayusio baasiro. 15 Lán à dɛ nà lɛ
gbɛ̃ke é e à be a batisi kɛ̀, a gɔ̃ ma ìba ũro. 16 Eè, ma
Sɛtɛfana bɛdeenɔ batisi kɛ̀ dɔ. Beee baasiro, tó ma
gbɛ̃ pãnde batisi kɛ̀, mɛ́ɛ dɔn dɔro. 17 Kirisi e ma zĩ
gbɛ̃ batisikɛna yãnziro, séde à baaru nna kpana. Èe
kɛ kɔ̃n yãdɔ̃ɔonlo, lɛ à gana lía tón kɛ pãro yãnzimɛ.

Kirisi nɛ́ Luda ɔ̃ndɔ̃ kɔ̃n à gbãaaomɛ

18 Kirisi gana lía nɛ́ mìsaiyãmɛ gbɛ̃ kɛ̀ aɔ̃ɔe
sãsãanɔnɛ. Wamɔwa kɛ̀ Ludaa e wa mì sínɔ sɔ̃, à
dɛwe à gbãaa ũ. 19 À kɛ̃na Luda yãn wà bè:
Mɛ́ ɔ̃ndɔ̃rinɔ ɔ̃ndɔ̃ɔ mì dɛ,
mɛ́ wɛ́ɛzɛ̃rinɔ wɛ́ɛzɛ̃ɛ kɛ pã.
20 Ɔndɔ̃ri kú mámɛ? Takadadɔ̃ri kú mámɛ? Anduna
tiaa kɛ̀ki yãpingidɔ̃ri kú mámɛ? Ludaa e anduna
ɔ̃ndɔ̃ɔ diɛ mìsaiyã ũroo? 21 Luda ɔ̃ndɔ̃ɔ guu, èe tó
anduna gbɛ̃nɔ a dɔ̃ kɔ̃n ń zĩnda ɔ̃ndɔ̃ɔoro. À kɛ̀nɛ
à gbɛ̃ kɛ̀ aɔ̃ɔe a náanɛ kɛɛnɔ mì sí waazi kɛ̀ wà
dìɛ mìsaiyã ũu pì gãzĩ. 22 Yudanɔɔ ye dabudabuzi,
Girikinɔ è ɔ̃ndɔ̃ɔ wɛtɛ. 23 Wamɔwa sɔ̃, Kirisi gana lía
kpàakpaan wée kɛɛ, ben è tó Yudanɔ kpagula, bori
pãndenɔ è be mìsaiyãmɛ, 24 mɔde gbɛ̃ kɛ̀ Luda ń sísi
à ń sɛ́nɔ, Yudanɔ kɔ̃n Girikinɔ ń píngi, Kirisi dɛńnɛ
Luda gbãaa kɔ̃n à ɔ̃ndɔ̃ɔ ũ. 25 Luda mìsaiyã pì dɛ

gbɛ̃ntee ɔ̃ndɔ̃ɔla. Luda gbãasaikɛɛ pì dɛ gbɛ̃ntee
gbãaala.
26 Ma gbɛ̃nɔ, à gwa dian á dɛ nà gurɔɔ kɛ̀ Luda a
sisi. Danɔ kiia a paridee ɔ̃ndɔ̃ro, a paridee gbãadee
ũro, a paridee kínɛ ũro. 27 Luda gbɛ̃ kɛ̀ aɔ̃ɔ dɛ
anduna mìsaidee ũunɔ sɛ̀, lɛ à wí dao ɔ̃ndɔ̃rinɔa. À
gbɛ̃ kɛ̀ aɔ̃ɔ dɛ anduna gbãasaidee ũunɔ sɛ̀, lɛ à wí da
gbãadeenɔa. 28 À gbɛ̃ kɛ̀ anduna ń díɛ kpɛɛdeenɔ ũ,
kɛ̀ wè kyakańgu bensɔ̃ aɔ̃ yã ègɔ̃ kuuroonɔ sɛ̀, lɛ à
gbɛ̃ kɛ̀ aɔ̃ yã ègɔ̃ kuunɔ kɛ kpɛɛdeenɔ ũ, 29 lɛ gbɛ̃ke
tón e à ĩa dã Luda aɛro. 30 Apinɔ sɔ̃, Ludaa tò á kú
Kirisi Yesu guu, ben à gɔ̃̀ wa ɔ̃ndɔ̃ɔ ũ. Kuuna Kirisi
pì guu Ludaa tò yã bɔ̀wao nna, wa kuuna adona,
bensɔ̃ à wa mì sì. 31 Bee yãnzi lán à kɛ̃na Luda yãn
nà, tó gbɛ̃ yezi à ĩa dã, à dã Dii yã musu.

2

Kirisi kɔ̃n a gana líayão

1 Ma gbɛ̃nɔ, kɛ̀ ma mɔ a kiia, ma mɔ Luda yã
kpàakpaa kɛaremɛ, èe kɛ ma mɔ ɔ̃ndɔ̃ gbãaa ke
lɛ́nnaa kɛarenlo. 2 Ma zɛo kɛ̀ mɛ́ yãke oarero, séde
Yesu Kirisi yã baasiro, atɛ̃nsa à gana lía yã. 3 Ma
mɔna a kiia guu ma mɔ kɔ̃n kùvĩio kɔ̃n vĩao kɔ̃n
lugaluganao. 4 Ma waazikɛna guu mɛ́ɛ yã o kɔ̃n
lɛ́nnaao ke ɔ̃ndɔ̃ɔoro. Má ò kɔ̃n Luda Nini gbãaa
ɔdɔanaomɛ, 5 lɛ a ludanaanɛkɛna tón bɔ gbɛ̃ntee
ɔ̃ndɔ̃ɔ guuro, sé Luda gbãaa guu.

Ɔndɔ̃ɔ kɛ̀ Luda Nini è dańnɛ

6 Baa kɔ̃n beeeo weè ɔ̃ndɔ̃yã o gbɛ̃ kàsaanɔnɛ. Èe
kɛ anduna tiaa kɛ̀ki ɔ̃ndɔ̃ɔ ke à gbãadee kɛ̀ aɔ̃ gbãaa
e yãaanɔ pɔ́nlo. 7 Luda ɔ̃ndɔ̃ɔn wée oo, à pɔyezi kɛ̀

utɛna yãa pì. À gĩakɛ à dìɛ wa gakui ena yãnzi zaalɛ
èe anduna káɛro. 8 Anduna tiaa kɛ̀ki gbãadee ke
ɔ̃ndɔ̃ɔ pì dɔ̃ro. Tó aɔ̃ɔ dɔ̃mɛ yã, lɛ aɔ̃ɔe Dii gakuide
pá líaro. 9 Lán à kɛ̃na Luda yãn nà wà bè:
Pɔ́ kɛ̀ wɛ́ɛ e ero bensɔ̃ swã e maro,
à laasuu e gɛ̃ gbɛ̃ke swɛ̃̀ guuro,
àmbe Luda à soru kɛ̀ gbɛ̃ kɛ̀ aɔ̃ɔ yezinɔnɛ.
10 Ludaa ɔ̀dɔawe kɔ̃n a Nini gbãaao, zaakɛ à Ninii
pì yã píngi tàasikɛna, baa kɔ̃n Luda asii bítanɔ.
11 Gbɛ̃kee a daa nɔ̀sɛ guu yã dɔ̃ro, tó èe kɛ à ninii
kɛ̀ kú à guu baasiro. Lɛmɛ dɔ gbɛ̃kee Luda nɔ̀sɛ guu
yã dɔ̃ro, tó èe kɛ Luda pì Ninii baasiro. 12 Anduna
kɛ̀ niniin wá èro, Ninii kɛ̀ bɔ̀ Luda kiian wá è, lɛ
wà gbaa kɛ̀ Ludaa dàwee dɔ̃. 13 Yã kɛ̀ wée oon gwe,
èe kɛ yã kɛ̀ gbɛ̃ntee ɔ̃ndɔ̃ɔ è dańnɛnlo, yã kɛ̀ Luda
Nini è dańnɛmɛ. Lɛn weè Luda Nini yã bɔkɔ̃tɛ gbɛ̃
kɛ̀ aɔ̃ɔ Luda Nini vĩinɔnɛ lɛ. 14 Anduna gbɛ̃ è Luda
Nini yãnɔ síro, zaakɛ à dɛnɛ mìsaiyã ũmɛ. Eé fɔ̃ à à
mì dɔ̃ sero, zaakɛ Luda Nini pì gbãaan wè à yã zɛ́
dɔ̃o. 15 Gbɛ̃ kɛ̀ Luda Nini è dɔnɛ aɛzĩ è yã píngi zɛ́ dɔ̃,
gbɛ̃ke sɔ̃ zɛ́ vĩ à à zaa boro. 16 À kɛ̃na Luda yãn wà
bè: Dé bé à Dii nɔ̀sɛ dɔ̃ gbasa à lɛ́ daa? Mɔde wapinɔ
wá Kirisi nɔ̀sɛ vĩ.

3

Zĩkɛna Ludanɛ

1 Ma gbɛ̃nɔ, mɛ́ɛ fɔ̃ mà yã ɔ̀are lán mɛɛ̀ o gbɛ̃
kɛ̀ Luda Ninii dɔńnɛ aɛnɔnɛ bàro, ben má ɔ̀are lán
anduna gbɛ̃nɔ bà, zaakɛ nɛ́kpãntɛ̃nɔn a ũ Kirisi
guu. 2 Zwiin má kpàawa, èe kɛ pɔ́ lɔmadeenlo, zaakɛ
ée ká kɔ̀ro. Baa ai tia ée káro, 3 zaakɛ dàdeenɔn a ũ
ai tia. Lán á zakɔ̃n nà, bensɔ̃ á yãkete vĩ, dàdeenɔn
a ũroo? A dà bé à dɔare aɛ. 4 Kɛ̀ a gbɛ̃ke bè a zɛ

kɔ̃n Pɔluo, ben gbɛ̃ pãnde bè a zɛ kɔ̃n Apoloo, á kú
kɔ̃n a dàon gweroo? 5 Dén Apoloo ũu? Dén Pɔlu ũu?
Zĩkɛrinɔn wa ũ, ben a Kirisi náanɛ kɛ̀ wa gãzĩ. Wa
baade e zĩi kɛ̀ Dii dànɛ kɛɛmɛ. 6 Ma pɔ́ tɔ̃̀, Apolo í
kànɛ, ben Ludaa tò à gbã̀. 7 Lɛmɛ pɔ́tɔ̃ri kɔ̃n íkario
dɛ pɔ́ke ũro, sé Luda kɛ̀ è tó à gbã. 8 Pɔ́tɔ̃ri kɔ̃n íkario
sáamɛ. Aɔ̃ baade é a àre e a zĩ lɛ́mmɛ. 9 Luda zĩkɛri
daanɔn wa ũ. Luda búgbɛn a ũ, Luda kpɛ́n a ũ.

10 Gbaa kɛ̀ Ludaa dàmɛ bé à tò ma ɛ̃ɛ kpàɛ lán
ɛ̃bori gonidee bà, ben gbɛ̃ pãnde mɔ̀ èe kpɛ́ pì boo.
Baade lààkari kɛ a kpɛ́bonaa, 11 zaakɛ gbɛ̃ke é fɔ̃
à ɛ̃ɛ ke kpáɛ dɔro, sé ɛ̃ɛ kɛ̀ kpaɛna Yesu Kirisi ũu
baasiro. 12 Tó gbɛ̃ kpɛ́ pì dɔ̀ kɔ̃n vurao ke kondogi
ke gbɛ̀ bɛ̀ɛdee ke tó à dɔ̀ kɔ̃n líο ke lá ke sɛ̃̀, 13 baade
zĩ yãpura é bɔ gupuraaa. Weé e yãkpaɛkɛgurɔɔ zĩ,
zaakɛ gu é dɔ kɔ̃n tɛ́omɛ, weé baade zĩ taka gwa tɛ́
pì guu. 14 Tó gbɛ̃ zĩi kɛ̀ à kɛ̀ bɔ̀ tɛ́n aafia, adee é àre e.
15 Tó gbɛ̃ zĩ tɛ́ kũ̀, eé mɔ́nzi e, adee é bɔ ɔkori lán wè
bɔ tɛ́n nà.

16 Á dɔ̃ kɛ̀ Luda kpɛ́n a ũ, Luda Ninii kú a guuroo?
17 Tó gbɛ̃ Luda kpɛ́ pì yàka, Luda é adee kaatɛ, zaakɛ
kpɛ́ pì kuuna adonamɛ, bensɔ̃ ámbe kpɛ́ pì ũ.

18 Gbɛ̃ke tón a zĩnda sãsãro. Tó a gbɛ̃kee e a zĩnda
diɛɛ anduna kɛ̀ki ɔ̃ndɔ̃ri ũ, à gɔ̃ńnɛ mìsaidee ũ lɛ à e
à ɔ̃ndɔ̃ kũ. 19 Zaakɛ anduna kɛ̀ki ɔ̃ndɔ̃ɔ dɛ Ludanɛ
mìsaiyã ũmɛ. À kɛ̃na Luda yãn wà bè: È ɔ̃ndɔ̃rinɔ
kũ ń wɛ́ɛzɛ̃ɛ guu. 20 À kɛ̃na dɔ: Dii dɔ̃ kɛ̀ ɔ̃ndɔ̃rinɔ
laasuu pã. 21 Bee yãnzi gbɛ̃ke tón ĩa dã gbɛ̃ntee yã
musuro. Pɔ́ píngi nɛ́ a pɔ́mɛ: 22 Pɔlu, Apolo, Pita,
anduna, wɛ̃̀ndi, gaa, tia pɔ́nɔ, zia pɔ́nɔn yoo, à píngi
nɛ́ a pɔ́mɛ. 23 Apinɔ sɔ̃, Kirisi pɔ́n a ũ, Kirisi sɔ̃ nɛ́
Luda pɔ́mɛ.

4

Kirisi zĩ̀rinɔ

1 Bee yãnzi à wa gwa Kirisi zĩkɛrinɔ ũ, Luda
asiiyã gwàrinɔ ũ. 2 À kɔ̃sìo gwàrinɔ gɔ̃ náanɛ vĩ.
3 Tó apinɔ ke gbɛ̃ntee yãkpaɛkɛrinɔ ma taari è, yã
pãamɛ ma kiia. Mɛɛ̀ ma zĩnda maakɛɛ ke zaakɛɛ
ero. 4 Yãkee e ma kù vĩro, mɔde bee é ma bɔro, Diin
ma yãkpaɛkɛri ũ. 5 Bee yãnzi àton gĩakɛ à gbɛ̃ke
taari e Dii mɔ́gurɔɔ ãro. Àmbe eé guu pu pɔ́ kɛ̀ utɛna
gusiaan-a à nɔ̀sɛ yã bɔ gupuraaa. Zĩ beeean baade
é ma, dian Luda é a sáabu kpá nà.

6 Yã kɛ̀ má òaree kɛ̀nɔ, má ò mapi kɔ̃n Apoloo yã
musumɛ, lɛ àgɔ̃ yã kɛ̀kii dɔ̃: Wàton vĩ Luda yãlaro.
A gbɛ̃ke tón ĩa dã, à zɛ kɔ̃n gbɛ̃ dooo, à bɔ gbɛ̃ doo
kpɛɛro. 7 Bɔ́ ń dɛońlaa? Ń pɔ́ke vĩ n zĩndanɛ, kɛ̀
wèe n gbarooɔ́? Wà n gba, ben nɛ́ɛ ĩa dãa lán wèe
n gbaroo bàɔ́? 8 A kãn gwe kɔ̀ɔ́? A kɛ ɔɔdeenɔ ũn
gwe kɔ̀ɔ́? Ée kí blee wa sain gweɔ́? Má yezi àgɔ̃ kí
blee, wàgɔ̃ lɛdo. 9 Zaakɛ má è wamɔwa Luda zĩ̀rinɔ,
Luda wa diɛ zãa lán gbɛ̃ kɛ̀ wè ń dɛ pari wáanɔ
bàmɛ. Gu sãnda píngi gbɛ̃nɔ wɛ́ɛ fĩ̀wa, malaikanɔ
kɔ̃n gbɛ̃nteenɔ ń píngi. 10 Wa gɔ̃ mìsaideenɔ ũ Kirisi
yãnzi, ben kuuna Kirisi pì guu á dɛ ɔ̃ndɔ̃rinɔ ũroo?
Wá busana ben á gbãa vĩroo? Wá kpɛbɔna ben á
kpedanaroo? 11 Ai tia nɔaa kɔ̃n ímiio e wa dɛɛ, wá
tɛ́ bũu, wa gɔ̃ pɔ́gbɛ̃nanɔ ũ, bɛsaideenɔ ũ. 12 Weè zĩ
gbãaa kɛ ai wà kpasa. Tó wà wa ka, weè sa maaa
ońnɛmɛ. Tó wà ĩa dàwa, weè mɛna fɔ̃. 13 Tó wà
wa sɔ̃sɔ̃, weè agbaa kpáńnɛmɛ. Ai tia wèe wa diɛɛ
anduna bɔtɔ pɔ́nɔ ũ, baade píngi bùsa ũ.

14 Mɛ́ɛ yã kɛ̀kii oare wídanaawaa yãnzinlo. Mɛ́ɛ a
gbaa làakari ma nɛ́ yenzideenɔ ũmɛ. 15 Baa tó Kirisi
guu a gwàrinɔ kà gɔ̃ɔn ũgbangba, a de'ina pariro.
Mámbe ma a i kɔ̃n Kirisi Yesu baarunnakpanaa-
reeo, ben á kú à guu. 16 Bee yãnzi mɛ́ɛ agbaa
kpaaare, àgɔ̃ tɛ́ ma zɛ́kpaɛzi. 17 Bee yãnzin ma a
nɛ́ yenzide Timɔti zĩ̀awazi. Àpi nɛ́ náanɛdeemɛ Dii
guu, àmbe eé ma kuuna Kirisi guu yãkɛna dɔagu.
Yã kɛ̀ mɛɛ̀ dańnɛ sɔsinɔ guun gwe. 18 A gbɛ̃kenɔ e ĩa
dãa, lán mɛ́ mɔ́ a gwaroo bà. 19 Tó Dii wè, mɛ́ mɔ́
a gwa tia, mɛ́ ĩadãri pìnɔ gbãa lɛ́ e, èe kɛ aɔ̃ yã'ona
adonlo. 20 Zaakɛ kpata kɛ̀ bɔ̀ Luda kiia nɛ́ yã'ona
yãnlo, gbãaamɛ. 21 Á yezi diamɛ? Mà mɔ́azi kɔ̃n
gòon yɔ́, ke mà mɔ́ kɔ̃n yenzio kɔ̃n nɔ̀sɛyĩiomɛ?

5

Pãpãkɛna sɔsi gbɛ̃nɔ tɛ́

1 Má mà pãpãkɛna gɛ̃̀ a tɛ́, yã kɛ̀ à taka kú baa
kifiinɔ tɛ́ sero. Wà bè, a gbɛ̃nɔ doke a de nɔɔ sì. 2 Ben
ée ĩa dãaɔ́? À kɔ̃sìo a nɔ̀sɛ yakamɛ, à gbɛ̃ kɛ̀ yã pì
kɛ̀ bɔ a tɛ́. 3 Baa tó má kúaoro, ma ninii kúao, ben
ma yãkpaɛ kɛ̀ kɔ̃n gbɛ̃ kɛ̀ yã pì kɛ̀o gɔ̃ɔ lán wà be má
kú gwee bà. 4-5 Tó a kɔ̃ kàkɔ̃a, tó wa Dii Yesu gbãa
kúao, tó ma ninii kúao, à gbɛ̃ pì kpá Setãn-a kɔ̃n wa
Dii Yesu tɔ́o, lɛ à dà kaatɛ, à ninii e à bɔ aafia Dii
mɔ́gurɔɔ zĩ.

6 A ĩadãna maaro. Á dɔ̃ kɛ̀ burɛdi ɛ̃zɛ̃ féte è
flawadɛna bíta sɛ́sɛroo? 7 À burɛdi ɛ̃zɛ̃ zi kwɛ́ɛ, é
gɔ̃ flawa dufu ũ a sɛ́sɛ'ɛ̃zɛ̃ sai, lán à kɔ̃sìo àgɔ̃ dɛ nà,
zaakɛ Kirisi gà wa Banla sãnɛ bɔ̀rɔ ũmɛ. 8 Bee yãnzi
wàgɔ̃ kuu burɛdi sɛ́sɛ'ɛ̃zɛ̃sai zĩbaakɛrinɔ ũ yãpuraa

guu kɔ̃n nɔ̀sɛ puraao. Wàtongɔ̃ kuu burɛdi sɛ́sɛ'ɛ̃zɛ̃
zi zĩbaakɛrinɔ ũ mɔnafiki kɔ̃n zaakɛnao guuro.

9 Takada kɛ̀ má kɛ̃̀are guu ma bè, àton kakɔ̃a kɔ̃n
pãpãkɛrinɔoro. 10 Èe kɛ anduna kɛ̀ pãpãkɛrinɔ ke
wãkũdeenɔ kɔ̃n gbɛ̃blerinɔ ke tãagbãgbãrinɔnlo,
zaakɛ tó gbɛ̃ beeenɔmɛ, séde é bɔ anduna guu.
11 Auo, má òare gbɛ̃ kɛ̀ wà bè wa gbɛ̃mɛ, bensɔ̃ à dɛ
pãpãkɛri ke wãkũdee ke tãagbãgbãri ke gbɛ̃yakari
ke wɛ̃dɛri ke gbɛ̃bleri ũ, àton kakɔ̃aoro, àton ɔ
kakɔ̃ao sero. 12 Ma bà ũgba kɔ̃n yãgɔ̃gɔ̃na kɔ̃n
Yesusaideenɔo? A zĩnda gbɛ̃nɔ bé à kɔ̃sìo à yã
gɔ̃gɔ̃ńyoroo? 13 Luda bé eé yãkpaɛ kɛ kɔ̃n Yesu-
saideenɔo. À gbɛ̃ zaaa pì bɔ a tɛ́.

6

Yãkpaɛkɛna kɔ̃o

1 Tó a gbɛ̃ke yã vĩ kɔ̃n a Yesude daaao, bɔ́yãnzi
è gá yãkpaɛ kɛ kɔ̃n adeeo Luda gbɛ̃nɔ kiiaziroo, sé
ludadɔ̃risainɔ kiia? 2 Á dɔ̃ kɛ̀ Luda gbɛ̃nɔ bé weé
yãkpaɛ kɛ kɔ̃n andunaoroo? Lán ámbe é yãkpaɛ
kɛ kɔ̃n andunao nà, ée ká à yãketenɔ gɔ̃gɔ̃roo? 3 Á
dɔ̃ kɛ̀ wámbe wé yãkpaɛ kɛ kɔ̃n malaikanɔoroo?
Weé anduna kɛ̀ki pɔ́ o dɔɔ́? 4 Tó á yã beee taka
gɔ̃gɔ̃na vĩ, é gbɛ̃ kɛ̀ aɔ̃ɔ dɛ sɔsi gbɛ̃nɔnɛ pɔ́ke ũroonɔ
sɛ́ yãgɔ̃gɔ̃rinɔ ũɔ́? 5 Ma beee ò lɛ mà wí daawa
yãnzimɛ. Á gbɛ̃ke vĩ a tɛ́ kɛ̀ à ɔ̃ndɔ̃ɔ kà à a gbɛ̃nɔ yã
gɔ̃gɔ̃ńnɛroo? 6 Séto a gbɛ̃ doo a gbɛ̃daaa sísi yãkpaɛa
Yesusaideenɔ kiiaɔ́? 7 Lán á yã vĩ kɔ̃n kɔ̃o nà, a sãsã
yãa kɔ̀ mámmam. Bɔ́yãnzin é we wà a takii kɛroo?
Bɔ́yãnzin é tó wà a bleroo? 8 Apinɔ eè gbɛ̃ takii
kɛ, eè gbɛ̃ ble, baa a kɔ̃ tɛ̃ɛ. 9 Á dɔ̃ kɛ̀ gbɛ̃ zaaanɔ

é gɛ̃ kpata kɛ̀ bɔ̀ Luda kiia guuroo? Àton a zĩnda
sãsãro, pãpãkɛrinɔ ke tãagbãgbãrinɔ ke zinakɛrinɔ
ke gɔ̃gbɛ̃ kaaruanɔ ke gbɛ̃ kɛ̀ aɔ̃è daɛ kɔ̃n ń gɔ̃gbɛ̃
daaaonɔ [10] ke kpãinɔ ke wãkũdeenɔ ke wɛ̃dɛrinɔ ke
gbɛ̃yakarinɔ ke gbɛ̃blerinɔ, aɔ̃ gbɛ̃ke é gɛ̃ kpata kɛ̀
bɔ̀ Luda kiia guuro. [11] A gbɛ̃kenɔ dɛ lɛmɛ yã, ben a
zú ò, a gɔ̃ Luda pɔ́ ũ, Ludaa tò yã bɔ̀ao nna kɔ̃n Dii
Yesu Kirisi tɔ́o kɔ̃n wa Luda Nini gbãaao.

Wà pãpãkɛna tó

[12] Eè be, á yã píngi kɛna zɛ́ vĩmɛ. Mɔde yãkenɔ àre
vĩro. Eè be, á yã píngi kɛna zɛ́ vĩmɛ. Mɔde àton tó
yãke bà káare a yĩnlo. [13] Eè be dɔ, pɔ́blee nɛ́ nɔ̀sɛ
pɔ́mɛ, bensɔ̃ nɔ̀sɛ nɛ́ pɔ́ble pɔ́mɛ. Baa kɔ̃n beeeo
Luda é ń píngi kaatɛ. Mɛ̀ nɛ́ pãpãkɛbɔnlo, Dii pɔ́mɛ,
bensɔ̃ Dii bé mɛ̀ pì gwàri ũ. [14] Luda wa Dii bɔ̀ gaan,
bensɔ̃ eé wa bɔ gaan kɔ̃n a gbãaao. [15] Á dɔ̃ kɛ̀ a mɛ̀
bé Kirisi mɛ̀guunɔ ũroo? Weé Kirisi mɛ̀gu sɛ́ wà kɛ
kaarua mɛ̀guu ũn yɔ́? Wàton ero! [16] Á dɔ̃ kɛ̀ gbɛ̃
kɛ̀ kàkɔ̃a kɔ̃n kaaruao kɛ̀o mɛ̀ dɔ̃nkɔ̃nloo? À kɛ̃na
Luda yãn wà bè, aɔ̃ gɔ̃ɔn plaaa é gɔ̃ mɛ̀ doo ũ. [17] Gbɛ̃
kɛ̀ kàkɔ̃a kɔ̃n Diio kɛ̀o mɛ̀n do Ninii guu. [18] À kɛ̃
pãpãkɛnaa. Durun pãnde kɛ̀ gbɛ̃ è kɛ píngi bà kú à
mɛ̀oro. Pãpãkɛri sɔ̃ è durun kɛ a mɛ̀nɛmɛ. [19] Á dɔ̃ kɛ̀
a mɛ̀ bé Ninii kɛ̀ Luda a gba, kɛ̀ kú a guu kpɛ́ ũroo?
Ámbe á a zĩnda vĩro, [20] Luda a lu, à fĩa bò. Bee yãnzi
à Luda tɔ́ bɔ kɔ̃n a mɛ̀o.

7

Nɔsɛna

[1] Takada kɛ̀ á kɛ̃̀ yã musu, à maamɛ gɔ̃gbɛ̃ gɔ̃ kuu
nɔgbɛ̃ sai. [2] Mɔde kɛ̀ pãpãkɛna dàgula yãnzi, gɔ̃gbɛ̃

píngi gɔ̃ a zĩnda nɔɔ vĩ, nɔgbɛ̃ píngi gɔ̃ a zĩnda gɔ̃ɔ vĩ.
3 Gɔ̃gbɛ̃ gae pɔ́ kɛ̀ kɔ̃sìo kɛ a naɔ̃nɛ. Nɔgbɛ̃ gae kɛ a
zãnɛ lɛ se dɔ. 4 Nɔgbɛ̃ mɛ̀ kuu a zĩnda pɔ́ ũro, sé à
zã pɔ́ ũ. Lɛmɛ dɔ gɔ̃gbɛ̃ mɛ̀ kuu a zĩnda pɔ́ ũro, sé à
naɔ̃ pɔ́ ũ. 5 Àton gíkɔ̃nɛro, séde á màkɔ̃nɛ, lɛ à làakari
dɔ aduakɛnaa gĩa, gbasa à a kɛna kɛ, lɛ Setãn tón
ɔ̃ndɔ̃ɔ kɛare, à fu mɛnaaro yãnzi. 6 Lɛ́n má dàawa,
èe kɛ tiasinlo. 7 Má yezi baade píngi gɔ̃ dɛ lán ma
bà, mɔde baade kɔ̃n a gbaa kɛ̀ Ludaa dànɛomɛ, gbɛ̃
kɛ̀ kɔ̃n a pɔ́o, gbɛ̃ kɛ̀kãa kɔ̃n a pɔ́o.

8 Mɛ́ɛ yã kɛ̀kii oo pɔsɛɛnɔnɛ kɔ̃n gyaanɔnɔ. À maa
aɔ̃gɔ̃ kuu ńdo lán ma bà, 9 mɔde tó aɔ̃é fɔ̃ wà ń
zĩnda kũro, aɔ̃ nɔɔ sɛ́, aɔ̃ zã kɛ, zaakɛ kɔ̃sɛna maa dɛ
lugana kɔ̃zila.

10 Mɛ́ɛ yã diɛɛ nɔdeenɔnɛ kɔ̃n gɔ̃deenɔ, èe kɛ
mapinlo, Diimɛ. Nɔgbɛ̃ tón gí a zãziro, 11 gɔ̃gbɛ̃ tón
pɛ́ a naɔ̃aro. Tó nɔgbɛ̃ gà à gì a zãzi, à gɔ̃ pɔsɛ kesɔ̃ à
ɛara a zãzi.

12 Mɛ́ɛ oo gbɛ̃ kpaaanɔnɛ, èe kɛ Dii bé à òro. Tó
a gbɛ̃kee nɔ Yesusaidee vĩ, ben nɔɔ pì yezi àgɔ̃ kúo
lɛdo, àton pɛ́aro. 13 Lɛmɛ dɔ tó nɔgbɛ̃ gɔ̃ Yesusaidee
vĩ, ben gɔ̃ɔ pì yezi àgɔ̃ kúo lɛdo, àton gíziro. 14 Zaakɛ
Luda è gɔ̃ Yesusaide sí a naɔ̃ yãnzi, bensɔ̃ è nɔ Yesu-
saide sí a zã yãnzi. Tó lɛnlo, aɔ̃ nɛ́nɔ égɔ̃ gbãsĩmɛ.
Mɔde tia aɔ̃ kuuna adona. 15 Tó Yesusaidee pì gìzi, à
gízi. Yã beee taka guu aɔ̃ kuuna kɔ̃n kɔ̃o nɛ́ tiasinlo.
Luda a sisi, à a sɛ àgɔ̃ kuu aafiamɛ. 16 Nɔgbɛ̃, ke nɛ́
n zã mì sí, ń dɔ̃ɔ́? Gɔ̃gbɛ̃, ke nɛ́ n naɔ̃ mì sí, ń dɔ̃ɔ́?

À zɛ kɔ̃n a gwenao

17 Baade zɛ kɔ̃n a gwena kɛ̀ Luda à dìɛn-o gurɔɔ kɛ̀
Dii à sìsi. Lɛn mɛɛ̀ dańnɛ lɛ sɔsinɔ guu píngi. 18 Luda
gbɛ̃ sìsi bằngukɛnan yoo, àton wɛtɛ à kɛ gɛfɔɔdee

ũro. Luda gbɛ̃ sìsi gɛfɔɔdeen yoo, àton bȁngu kɛro.
19 Bȁngukɛna yãke vĩro, bensɔ̃ gɛfɔɔ yãke vĩro, sé
àgɔ̃ yã kɛ̀ Ludaa dìɛnɔ kũna. 20 Lán baade kuu nà
gurɔɔ kɛ̀ Luda à sìsi, à zɛo lɛ. 21 Luda n sisi zɔ̀ ũun
yoo? Ǹton bídi kɛro. Mɔde tó n ga n gɔ̃na wɛ̃ɛnɛ ũ
zɛ́ è, ǹ bɔ zɔ̀bleen. 22 Zɔ̀ kɛ̀ Dii à sìsi gɔ̏ wɛ̃ɛnɛ ũ Dii
pì guumɛ. Lɛmɛ dɔ wɛ̃ɛnɛ kɛ̀ Dii à sìsi gɔ̏ zɔ̀ ũ Kirisi
guu. 23 Luda a lu, à fĩa bò. Àton gɔ̃ gbɛ̃ntee zɔ̀ ũro.
24 Ma gbɛ̃nɔ, lán baade kuu nà gurɔɔ kɛ̀ Luda à sìsi,
à zɛ kɔ̃n Ludao lɛ.

Pɔsɛɛnɔ kɔ̃n gyaanɔɔnɔ

25 Pɔsɛɛnɔ yã musu mɛ́ɛ yãke ma Dii kiiaro, mɔde
lán má náanɛ vĩ Dii sùu guu nà, lán ma laasuu dɛ
nàn mɛ́ oare. 26 Nawɛ̃a kɛ̀ kuu tia bé à tò, mɛ́ɛ daa
à maa kɛ̀ gbɛ̃ zɛ kɔ̃n a kuunao. 27 Tó ń nɔɔ vĩ, ǹton
be nɛ́ à gbarɛro. Tó ń vĩ sɔ̃ro, ǹton wɛtɛ ǹ sɛ́ro.
28 Tó ń sɛ̀ sɔ̃, nɛ́ɛ durun kɛro. Tó nɔkparɛ zã kɛ̀ sɔ̃,
èe durun kɛro. Gbɛ̃ beeenɔ é yã e andunan, ben
má yezi beee taka a lero. 29 Ma gbɛ̃nɔ, yã kɛ̀ mɛ́ɛ
oon yɛ̀: Gurɔɔ e gɔ̃ zȁro. Zaa tia nɔdeenɔ gɔ̃ lán
gbɛ̃ kɛ̀ vĩroonɔ bà. 30 Ɔɔdɔrinɔ gɔ̃ lán gbɛ̃ kɛ̀ aɔ̃ɔe
ɔ́ɔ dɔɔroonɔ bà. Pɔnnadeenɔ gɔ̃ lán gbɛ̃ kɛ̀ aɔ̃ pɔɔ
nnaroonɔ bà. Pɔ́lurinɔ gɔ̃ lán gbɛ̃ kɛ̀ aɔ̃ pɔ́ke vĩroonɔ
bà. 31 Andunablerinɔ gɔ̃ lán gbɛ̃ kɛ̀ aɔ̃ɔe bleeroonɔ
bà, zaakɛ lán anduna kɛ̀ kuu nà tiaa e gɛ̃tɛɛmɛ.

32 Má yezi àgɔ̃ kuu kȁhãn saimɛ. Pɔsɛɛ è làakari
dɔ Dii yãnɔa, yã kɛ̀ kɛ̀ Diinɛn è kɛ. 33 Nɔdee è làakari
dɔ anduna yãnɔa, yã kɛ̀ kɛ̀ a naɔ̃nɛn è kɛ, 34 à laasuu
ègɔ̃ kpàatɛna. Nɔgbɛ̃ pɔsɛɛ ke nɔkparɛ è làakari dɔ Dii
yãnɔa, è a mɛ̀ kɔ̃n a niniio kpáa. Nɔzãree sɔ̃ è làakari
dɔ anduna yãnɔa, yã kɛ̀ kɛ̀ a zãnɛn è kɛ. 35 Èe kɛ mɛ́ɛ

gata kpaaarenlo. Ma beee ò a aafia yãnzimɛ, lɛ à
yã kɛ a zɛ́a, à a zĩnda kpá Diia gu pãnde gwana sai.
36 Tó gbɛ̃ nɔkpamma vĩ, tó à sɛ́gurɔɔ e gɛ̃ɛ, ben à
kɛ̀nɛ wíyã ũ, tó à à kàka lán kɛ̀ bà, à à sɛ́ lán à kɛ̀nɛ
nà, èe kɛ durun ũro. Aɔ̃ kɔ̃ sɛ́. 37 Mɔde tó à yã pì bɔ̀
a nɔ̀sɛmmɛ, ben tiasi e à kákaro, ben à a zĩnda kũna
dɔ̃, tó à dà a swɛ̃̀n kɛ̀ é a nɔkparɛ pì sɛ́ro, à kɛ̀ maamɛ.
38 Lɛmɛ gbɛ̃ kɛ̀ a pɔ́ sɛ̀ kɛ̀ maa, mɔde gbɛ̃ kɛ̀ èe a pɔ́
sɛ́roo kɛ̀ maa dɛ beeela.
39 Nɔgbɛ̃ nɛ́ a zã pɔ́mɛ gurɔɔ kɛ̀ à zã kú kɔ̃n wɛ̃̀ndio.
Tó à zã gà à anduna tò, à zɛ́ vĩ à zã kɛ kɔ̃n gɔ̃ɔ kɛ̀ à
yezio, mɔde gɔ̃ɔ pì gɔ̃ kuu Dii pɔ́ ũ. 40 Baa kɔ̃n beeeo
tó à gɔ̃̀ pɔsɛ, mɛ́ɛ daa à pɔɔ égɔ̃ nna dɛ tó à zã kɛ̀la.
Mɛ́ɛ daa mapi, má Luda Nini vĩ se.

8

Sa'opɔblee

1 Sa'opɔble yã musu, wá dɔ̃ kɛ̀ wa píngi wa dɔ̃na
vĩ. Dɔ̃na sɔ̃ɔ yɔ̃̀kɔ̃ vĩ, yenzi bé à kaarana vĩ. 2 Tó
gbɛ̃ e daa á yã dɔ̃, èe dɔ̃ dian à kɔ̃ sìo à dɔ̃ nà gĩaro.
3 Tó gbɛ̃ ye Ludazi, Ludaa à dɔ̃. 4 Tɔ̀, sa'opɔblena
yã musu wá dɔ̃ kɛ̀ tãa nɛ́ pɔ́kemɛ anduna guuro,
zaakɛ Luda mɛ̀n do kuunan wá dɔ̃. 5 Baa tó pɔ́ kɛ̀
wè beńnɛ tãanɔɔ kú musu kɔ̃n tɔɔtɛo, ben danɔ kiia
tãanɔɔ dimmɛ, diinɔɔ dimmɛ, 6 wa kiia Luda mɛ̀n
domɛ, àmbe wa De ũ, kɛ̀ pɔ́ píngi bɔ̀ à kiia bensɔ̃ wá
kuu à yãnzi. Dii mɛ̀n domɛ dɔ, àmbe Yesu Kirisi ũ,
kɛ̀ pɔ́ píngi kɛ̀, bensɔ̃ wá kuu à gãzĩ.
7 Mɔde baade píngi dɔ̃ lɛro. Gbɛ̃kenɔ kɔ̃ dɔ̃̀ kɔ̃n tãa
yão ai tia, ben aɔ̃è pɔ́ kɛ̀ wèe blee diɛ sa'opɔblee ũ, aɔ̃
yãke dɔ̃kɔ̃ziro, ben aɔ̃ laasuu kú zɛ́a dɔro. 8 Pɔ́blee
bé eé wa na Ludaaro. Tó wée blero, kɛ̃sãnanlo. Tó

wá blè, kaarananlo. 9 À làakari kɛ a kuuna wɛ̃ɛnɛnɔ
ũuzi, lɛ àton kɛ gɛ̃̀nsikii ũ gbɛ̃ kɛ̀ ludanaanɛkɛna
kɛ̃̀sãḿmanɔnɛro. 10 Mmɔn kɛ̀ ń dɔ̃na vĩ, tó gbɛ̃ kɛ̀
yãke dɔ̃kɔ̃ziroo n e, nɛ́ɛ pɔ́ blee tãa kuu, eé à gba swɛ̃̀
à sa'opɔ ble seroo? 11 Tó ń kɛ̀ lɛ, n dɔ̃na n gbɛ̃daaa kɛ̀
ludanaanɛkɛna kɛ̃sãna kɛ̀ Kirisi gà à yãnzi kàatɛn
gwe. 12 Tó a durun kɛ̀ a Yesude daanɔnɛ a gbɛ̃ kɛ̀
yãke dɔ̃kɔ̃ziroo kari kɛ̀n gwe, bensɔ̃ Kirisin a durun
kɛ̀nɛ. 13 Beee yãnzi tó ma nɔ̀bɔsona bé eé tó ma
Yesude daa fu, mɛ́ só ziki dɔro, lɛ ma Yesude daaa
tón furo yãnzi.

9

Zɩ̃̀rinɔ ń zĩnda busana Kirisi baaru nna yãnzi

1 Má a zĩnda vĩnloo? Zɩ̃̀rin ma ũroo? Mɛ́ɛ wɛ́ɛ si wa
Dii Yesulɛroo? Ámbe á dɛ ma zĩi gbɛ̀ ũ Dii guu fá?
2 Baa tó má dɛ zɩ̃̀ri ũ gbɛ̃ pãndenɔnɛro, má dɛare à
ũ fá. Kuuna Dii guu ma zɩ̃̀rikɛɛ sèedan a ũ.
3 Yã kɛ̀ mɛɛ̀ o ma zaaborinɔnɛn yɛ̀: 4 Má pɔ́blena
kɔ̃n íminao zɛ́ vĩ ma zĩi guuroo? 5 Má à zɛ́ vĩ màgɔ̃ tɛ́
kɔ̃n nɔ Yesudeeo guu kɛ̀ mɛ́ɛ gaan lán zɩ̃̀ri kpaaanɔ
kɔ̃n Dii dãaronɔ kɔ̃n Pitao bàroo? 6 Mamɔma kɔ̃n
Banabao wa gɔ̃ɔn plaa, wámbe wá zɛ́ vĩ wà wa ɔzĩi
tónloo? 7 Dé bé è soza ble a zĩnda bɔ̀kɔ ɔɔo? Dé bé è
lí ba, ben è à bɛɛ bleroo? Dé bé ègɔ̃ zù dãa, ben è à
zwii miroo?
8 Baa kɛ̀ gbɛ̃ntee yãkɛnanɔn má lɛ̀kɔ̃zioare, à kú
Musa doka guu lɛroo? 9 À kɛ̃na Musa doka takadan
wà bè, àton lɛ́sɔ da zùnɛ gurɔɔ kɛ̀ èe pɔ́wɛɛ gbɛ̃ɛro.
Zùn Luda è làakari dɔaɔ́? 10 Wa yãnzi à yã pì ɔ̀ziroo?
Eè, wa yãnzin wà yã pì kɛ̃̀zi, lɛ búbari gae sɛ̃̀ wa
kɔ̃n tãmaao, pɔ́wɛɛgbɛ̃ri gae pɔ́ gbɛ̃ kɔ̃n tãmaao, eé

a baka e à guu. 11 Tó wa Luda yã tɔ̃ a tɛ́, ben wa
wa baka èawa, yãken yɔ́? 12 Tó danɔ zɛ́ beee vĩawa,
wé wa pɔ́ o dɔɔ́? Wée sɛ́ɛ zɛ́ beee guuro, wa yã
píngi fɔ̃̀, lɛ wàton zɛ́ zɔ̃ Kirisi baaru nnaanɛro yãnzi.
13 Á dɔ̃ kɛ̀ Luda ua zĩkɛrinɔ è Luda ua pɔ́ bleroo?
Luda gbãgbãkii sa'orinɔ è ń baka le gbãgbãkii pì
guuroo? 14 Lɛn Dii dìɛ a baarunnakparinɔ gɔ̃ pɔ́
blee baaru pì kpana yã musu lɛ. 15 Baa kɔ̃n beeeo
mɛ́ɛ zɛ́ pìnɔ ke sɛ́ro, bensɔ̃ mɛ́ɛ beee oo lɛ wà kɛmɛ
yãnzinlo. Gaa maamɛ dɛ beeela. Gbɛ̃ke é e à kpá
ma ĩadãna kɛ̀nɛro. 16 Kirisi baarunnakpana dɛmɛ
ĩadãna yã ũro, tiasi bé à ɔ tɔ̃̀ma. Wãiyoo mapi, tó
mɛ́ɛ baaru nnaa pì kpaaro. 17 Tó mɛ́ɛ zĩi pì kɛɛ kɔ̃n
ma zĩnda pɔyeziomɛ, ma wɛ́ɛ dɔ asaiazimɛ. Lán
Luda bé à nàmɛ ma ɔzĩ nà, à kɔ̃ sìo mà kɛmɛ. 18 Bɔ́mɛ
ma asaia ũu? Tó ma baaru nnaa pì kpà ɔsãsãna
sai, tó mɛ́ɛ iko kɛ̀ má vĩ baaru nnaa pì kpana guu
kɛḿmaro, ma asaian gwe.

19 Baa kɛ̀ gbɛ̃kee ma vĩro, ma a zĩnda dìɛ zɔ̀ ũ gbɛ̃
píngin ɛ, lɛ mà gbɛ̃nɔ e pari yãnzi. 20 Kɛ̀ má kú kɔ̃n
Yudanɔ, ma gɔ̃ lán ń bà, lɛ aɔ̃ ma yãzɛ e yãnzi. Kɛ̀
má kú kɔ̃n Musa dokadarinɔ, ma gɔ̃ à dàri ũ, baa kɛ̀
à iko vĩmaro, lɛ à dàrinɔ ma yãzɛ e yãnzimɛ. 21 Kɛ̀
má kú kɔ̃n doka pì dàrisaideenɔ, ma gɔ̃ lán ń bà, lɛ
aɔ̃ ma yãzɛ e yãnzi. Èe kɛ ma bɔ Luda doka zɛ́nnlo,
Kirisi bé à iko vĩma. 22 Kɛ̀ má kú kɔ̃n gbɛ̃ busananɔ,
ma busa, lɛ aɔ̃ ma yãzɛ e yãnzi. Mɛɛ̀ gɔ̃ pɔ́ píngi ũ gbɛ̃
píngin ɛ, baa dia, lɛ mà e mà ń gbɛ̃kenɔ mì sí. 23 Yã
kɛ̀ mɛɛ̀ kɛ píngi, mɛɛ̀ kɛ Kirisi baaru nna yãnzimɛ, lɛ
mà a baka e à aubarika guu.

24 Bàkpakɔ̃sɔ̃na guu, gbɛ̃ píngi bé è bàa lɛ́, mɔde á
dɔ̃ kɛ̀ gbɛ̃ mɛ̀n doo bé è bleroo? À bàa lɛ́ lɛ se, à e à

ble. 25 Kɔ̃kɔ̃'ori píngi è a zĩnda tòto kɛ, è a zĩnda foru
kɛ yã píngi musu. È kɛ lɛ fùra kɛ̀ è yaka ena yãnzi.
Wamɔwa sɔ̃, à kɛ̀ è yakaro yãnzimɛ. 26 Beee yãnzi
bà kɛ̀ mɛ́ɛ lɛɛ, má dɔ̃ pɔ́ kɛ̀ mɛ́ɛ pɛɛa, èe kɛ mɛ́ɛ ɔsi kaa
gukorianlo. 27 Auo, mɛɛ̀ ĩa da ma mɛ̀a, mɛɛ̀ ma mɛ̀
takii kɛ, lɛ ma waazikɛna danɔnɛ gbɛra, màton bɔ
pãro yãnzi.

10

Làakarikɛna tãagbãgbãnazi

1 Ma gbɛ̃nɔ, má yezi wa dezinɔ yã kɛ̀kii dɔagu.
Aɔ̃ tɛ̀ tɛ́luguuzi ń píngi, aɔ̃ táa ò wà bɔ̀ɛ Isia Tɛ̃aan
ń píngi. 2 Luda ń batisi kɛ̀ tɛ́luguu pì guu kɔ̃n ísiaa
pìo ń píngi Musa ìbanɔ ũ. 3 Aɔ̃ Luda pɔ́ble dɔ̃nkɔ̃ blè
ń píngi, 4 aɔ̃ Luda í dɔ̃nkɔ̃ mì ń píngi, zaakɛ aɔ̃ Luda
kpiii kɛ̀ kúńyo í mì. Kpiii pì sɔ̃ bé Kirisi ũ. 5 Baa kɔ̃n
beeeo aɔ̃ paridee yã e ká Ludanɛro, ben aɔ̃ gɛ̀ gɔ̃̀
kpáɛ gbáan. 6 Yã pì dɛwe sèeda ũ, lɛ wàton yã zaaa ni
dɛ, lán aɔ̃ à ni dɛ̀ nàro. 7 Àtongɔ̃ dɛ tãagbãgbãrinɔ ũ
lán aɔ̃ gbɛ̃kenɔ bàro. À kɛ̃na Luda yãn wà bè: Gbɛ̃nɔ
vɛ̃̀ɛ wèe pɔ́ blee, wèe í mii, ben aɔ̃ fɛ̀ɛ wèe pãpãa kɛɛ.
8 Wàtongɔ̃ dɛ pãpãkɛrinɔ ũ lán aɔ̃ gbɛ̃kenɔ bàro. Aɔ̃
pãpãa kɛ̀, ben aɔ̃ gàga gurɔ dɔ̃nkɔ̃ zĩ gɔ̃ɔn bɔrɔ baro
awɛɛ'aagɔ̃. 9 Wàton Dii yɔ̃ wà gwa lán aɔ̃ gbɛ̃kenɔ
bàro. Aɔ̃ à yɔ̃̀ wà gwà, ben mlɛ̃̀nɔ ń sóso aɔ̃ gàga.
10 Àton wisɔ̃ɔ ká lán aɔ̃ gbɛ̃kenɔ bàro. Aɔ̃ wisɔ̃ɔ kà,
ben ga malaika ń dɛ́dɛ.

11 Yã pì ń lé sèeda ũ wamɔwa kɛ̀ wá kú gurɔ
zãannɔnɛ, ben wà kɛ̃̀ takadan lɛ wà wa gbao làakari
yãnzi. 12 Gbɛ̃ kɛ̀ èe daa á zɛna gbãa, à làakari kɛ
lɛɛnazi. 13 Yɔ̃agwana kee e a lero, séde kɛ̀ è baade

píngi lee baasiro. Luda náanɛ vĩ, eé tó wà a yɔ̃ wà
gwa dɛ a gbãa lɛ́laro. Yɔ̃agwana guu eé a gba zɛ́ à
mɛna fɔ̃ à bɔn.
14 Beee yãnzi ma gbɛ̃ yenzideenɔ, à mì kɛ̃
tãagbãgbãnaa. 15 Mɛ́ɛ yã ooare làakarideenɔ ũ. À
yã kɛ̀ mɛ́ɛ ooaree laasuu lɛ́ a zĩnda à gwa. 16 Togo
aubarikadee kɛ̀ weè sáabu kpáo, tó wá mì, wa bà
kú Kirisi aruoroo? Burɛdi kɛ̀ weè lílikɔ̃rɛ, tó wá sò,
wa bà kú Kirisi mɛ̀oroo? 17 Zaakɛ burɛdi kɔ̃̀ɔ domɛ,
baa kɔ̃n wa parikɛɛo wa mɛ̀ dɔ̃nkɔ̃mɛ, wa baade a
baka vĩ kɔ̃̀ɔ dɔ̃nkɔ̃ pì guumɛ. 18 À gwa Isarailinɔa.
Gbɛ̃ kɛ̀ sa'opɔ blè bà kú kɔ̃n Luda gbãgbãkiioroo?
19 Ma bè diamɛ? Mɛ́ɛ bee tãa sa'opɔblee nɛ́ pɔ́ken
yɔ́? Ke aɔ̃ tãanɔ nɛ́ pɔ́kemɛ? 20 Lɛnlo, ma bè pɔ́ kɛ̀
wà saa ɔ̀o, wà ɔ̀ tãaamɛ, èe kɛ Ludaanlo. Má yezi a
bà gɔ̃ kú kɔ̃n tãaoro. 21 É fɔ̃ à Dii togo í mi kɔ̃n tãa
pɔ́oro. É fɔ̃ à Dii pɔ́ ble kɔ̃n tãa pɔ́oro. 22 Ke wá yezi
wà Dii nɔ̀sɛgɔ̃aanɔ fɛɛmɛ? Wa gbãaa kà à ũn yɔ́?
23 Eè be, yã píngi zɛ́ vĩ. Lɛmɛ, mɔde yã píngi àre
vĩro. Eè be, yã píngi zɛ́ vĩ. Lɛmɛ, mɔde yã píngi
kaarana vĩro. 24 Gbɛ̃ke zĩnda yã tón dɔnɛ aɛro, sé
à gbɛ̃daaa yã. 25 À nɔ̀bɔ kɛ̀ wèe yaa yàran só yãke
gbekana sai a laasuu yãnzi, 26 zaakɛ tɔɔtɛ kɔ̃n pɔ́
kɛ̀ kúnnɔ píngi nɛ́ Dii pɔ́mɛ. 27 Tó Yesusaidee a sisi
pɔ́bleea, tó à kɛ̀are, tó a gaa, à pɔ́ kɛ̀ wà kpàawaa ble
yãke gbekana sai a laasuu yãnzi. 28 Tó wà gà wà
bèare sa'opɔbleemɛ, àton blero laasuu yãnzi kɔ̃n
gbɛ̃ kɛ̀ ɔ̀are yãnzio. 29 Mɛ́ɛ beee oo adee laasuu
yãnzimɛ, èe kɛ a pɔ́nlo.
Gbɛ̃ pãnde laasuu yãnzin mɛ́gɔ̃ ma zĩnda vĩziroɔ́?
30 Tó ma pɔ́ blè kɔ̃n sáabukɛnao, bɔ́yãnzin wè ma
zaa bo pɔ́ kɛ̀ ma sáabu kɛ̀zi pì yã musuu? 31 Yã kɛ̀

ée kɛɛ píngi, ée pɔ́ bleen yoo, ée í miin yoo, àgɔ̃ à
píngi kɛɛ Luda tɔ́bɔna yãnzi. 32 Àton tó Yudanɔ ke
Girikinɔ ke Luda sɔsi gbɛ̃nɔ fu a yãkɛna yãnziro.
33 Lɛn mɛɛ̀ kɛ lɛ. Yã píngi guu mɛɛ̀ aĩa kɛ, lɛ ma yã
ká baade píngineme. Mɛɛ̀ ma zĩnda pɔnnaa wɛtɛro,
sé parii pɔ́, lɛ aɔ̃ e wà bɔ yãnzi.

11

1 Àgɔ̃ ma yãkɛna dadaa, lán mɛɛ̀ Kirisi pɔ́ dada nà.

Nɔgbɛ̃nɔ pɔ́kuna ń mìa yã

2 Ma a sáabu kpà kɛ̀ ma yã ègɔ̃ dɔɔagu yã píngi guu,
bensɔ̃ á kɛatokɔ̃nɛpɔ kɛ̀ má dàareenɔ kũna. 3 Má
yezi àgɔ̃ dɔ̃ kɛ̀ Kirisi bé gɔ̃gbɛ̃ píngi mì ũ, gɔ̃gbɛ̃ bé
nɔgbɛ̃ mì ũ, bensɔ̃ Luda bé Kirisi mì ũ. 4 Gɔ̃gbɛ̃ kɛ̀
èe adua kɛɛ ke èe annabikɛyã oo kɔ̃n pɔ́o kuna a
mìa e a mì kpɛ bɔɔmɛ. 5 Nɔgbɛ̃ kɛ̀ èe adua kɛɛ ke èe
annabikɛyã oo mìgbã e a mì kpɛ bɔɔmɛ, à dɛ lán à
mì potoopo bàmɛ. 6 Tó nɔgbɛ̃ e pɔ́ kú a mìaro, à a
mìkã kɛ̃ɛ. Zaakɛ mìkãkɛ̃ɛna ke mìbona dɛ nɔgbɛ̃nɛ
wíyã ũ, à pɔ́ kú a mìa. 7 Èe kɔ̃ sío gɔ̃gbɛ̃ pɔ́ kú a mìaro,
kɛ̀ à dɛ Luda taka kɔ̃n à gakuio ũ yãnzi. Nɔgbɛ̃ sɔ̃
bé gɔ̃gbɛ̃ gakui ũ. 8 Zaakɛ Luda e gɔ̃gbɛ̃ bɔ nɔgbɛ̃
guuro, nɔgbɛ̃n à bɔ̀ gɔ̃gbɛ̃ guu. 9 Èe gɔ̃gbɛ̃ kɛ nɔgbɛ̃
yãnziro, nɔgbɛ̃n à kɛ̀ gɔ̃gbɛ̃ yãnzi. 10 Beee yãnzi kɔ̃n
malaikanɔ yão dɔ, séde nɔgbɛ̃ gae pɔ́ kú a mìa a zã
iko sèeda ũ. 11 Dii guu nɔgbɛ̃ kuu a zĩndanɛ gɔ̃gbɛ̃
sairo, gɔ̃gbɛ̃ sɔ̃ kuu a zĩndanɛ nɔgbɛ̃ sairo. 12 Zaakɛ
lán nɔgbɛ̃ bɔ̀ gɔ̃gbɛ̃ guu nà, lɛn dɔ gɔ̃gbɛ̃ è bɔ nɔgbɛ̃
guu lɛ, bensɔ̃ pɔ́ píngi è bɔ Luda kiiamɛ.

13 À yã pì laasuu lɛ́ à gwa. Nɔgbɛ̃ aduakɛna mìgbã
maaɔ́? 14 Á dɔ̃ a zĩndanɛ kɛ̀ mìkã gbɛ̃̀a dɛ gɔ̃gbɛ̃nɛ

wíyã ũroo? 15 Mɔde tó nɔgbɛ̃ vĩ, à dɛnɛ gakui ũmɛ,
zaakɛ Luda nɔgbɛ̃ gbà mìkã à kúalamɛ. 16 Tó gbɛ̃ke
yezi à lɛokpakɔ̃a kɛ, àgɔ̃ dɔ̃ kɛ̀ wapinɔ kɔ̃n Luda
sɔsinɔ, wá yã pãnde kũnaro, sé beee.

Dii pɔ́blee
(Mat 26:26-29, Maa 14:22-25, Luk 22:14-20)

17 Yã kɛ̀ má yezi mà daare tiaa guu, mɛ́ a sáabu
kpáro, zaakɛ a kakɔ̃ana è zaaa iare dɛ à maaala.
18 Káaku gĩa má mà, tó a kɔ̃ kàkɔ̃a, eè bɔ kɔ̃ kpɛɛ gãli
kɔ̃n gãliomɛ. Ma yã pì sì kpado. 19 Séde kɛ̃kɛ̃kɔ̃ana
gɔ̃ kú a tɛ́, lɛ wà yãpuradeenɔ dɔ̃ a tɛ́. 20 Tó a kɔ̃
kàkɔ̃a, èe kɛ Dii pɔ́bleen eè blero, 21 zaakɛ a baade è
wã a pɔ́bleezimɛ. Nɔaa è gbɛ̃kenɔ dɛ, wɛ̃ɛ è gbɛ̃kenɔ
dɛ. 22 Á bɛɛ vĩ à pɔ́ ble, à í minloo? Ke eè kya
ká Luda sɔsin à wí da pɔ́saideenɔamɛ? Mɛ́ oare
diamɛ? Mɛ́ a sáabu kpán yɔ́? Kài! Mɛ́ a sáabu kpá
yã beee musuro.

23 Yã kɛ̀ má sì Dii kiia, má dàareen yɛ̀: Zĩ kɛ̀ wà
Dii Yesu kpàḿma, à gwãavĩ pìa à burɛdi sɛ̀, 24 ben
à aubarika dàn à lìlikɔ̃rɛ, ben à bè, a mɛ̀ kɛ̀ à kpà
a yãnzin yɛ̀, àgaegɔ̃ beee kɛɛ a yã dɔnaagu yãnzi.
25 Lɛmɛ dɔ kɛ̀ aɔ̃ pɔ́ blè wà yȁa, à togoo sɛ̀ à bè, Luda
bà kuuna kɔ̃n gbɛ̃nɔ dufu a aru gãzĩn yɛ̀. Tó ée mii,
àgaegɔ̃ mii à yã dɔnaagu yãnzi. 26 Zaakɛ tó a burɛdi
pì sò, tó a í pì mì, ée Dii gaa baaru kpaa ai àgɔ̃ gá
mɔ́mɛ.

27 Beee yãnzi tó gbɛ̃ burɛdi pì sò, tó à Dii í pì mì,
burɛdi kɔ̃n í pìo yãdasai, à taari kɛ̀ Diinɛ à mɛ̀ kɔ̃n
à aruo yã musumɛ. 28 Baade a zĩnda yã gwa, gbasa
à burɛdi pì só, à í pì mi, 29 zaakɛ tó gbɛ̃ sò, tó à mì
Dii mɛ̀ gbádɔ̃sai, à yã dà a zĩndalamɛ. 30 Beee yãnzi
gyãreenɔ kɔ̃n aafiasaideenɔɔ pari a tɛ́zi, bensɔ̃ gbɛ̃

kɛ̀ aɔ̃ kɛ̀ sainɔɔ kɛ̃sãnaro. 31 Tó wé wa zĩnda yã gwa,
Dii é wa taari ero. 32 Tó à wa taari è, èe wa totoomɛ,
lɛ yã tón vɛ̃ɛwa kɔ̃n andunaoro yãnzi. 33 Beee yãnzi
ma gbɛ̃nɔ, tó a kɔ̃ kàkɔ̃a, ée Dii pɔ́ blee, àgae kɔ̃ dã.
34 Tó nɔaa e gbɛ̃ dɛɛ, à pɔ́ ble a bɛ, lɛ a kakɔ̃ana tón
yã iarero yãnzi. Mɛ́ yã kɛ̀ gɔ̃̀nɔ bɔkɔ̃tɛare, tó ma mɔ.

12

Luda Nini gbaanɔ

1 Ma gbɛ̃nɔ, Luda Nini gbaanɔ yã musu, má yezi
àgɔ̃ dɔ̃na sairo. 2 Á dɔ̃ kɛ̀ gurɔɔ kɛ̀ á dɛ kifiinɔ ũ, tãa kɛ̀
aɔ̃è yã oroonɔ bé wègɔ̃ a gáɛɛ, wàgɔ̃ dɔɔare aɛ. 3 Beee
yãnzi má yezi àgɔ̃ dɔ̃ kɛ̀ Luda Nini è di gbɛ̃a à Yesu
láari kɛro, bensɔ̃ gbɛ̃ke é fɔ̃ à be Yesun Dii ũro, séto
Luda Ninii dɔnɛ aɛ.
4 Gba borii pari, mɔde Luda Nini mɛ̀n doo pìmɛ.
5 Zĩ borii pari, mɔde Dii mɛ̀n doo pìmɛ. 6 Gbãa
sèedanɔ borii pari, mɔde Luda mɛ̀n doo pìmɛ, àmbe
è à píngi kɛ baadenɛ. 7 Luda Nini è didi baadea
gbɛ̃ píngi kaarana yãnzimɛ. 8 Luda Nini è gbɛ̃ke
gba zɛ́ à ɔ̃ndɔ̃ yã o, ben Nini mɛ̀n doo pì è gbɛ̃
pãnde gba zɛ́ à dɔ̃na yã o. 9 Nini mɛ̀n doo pì è
gbɛ̃ pãnde gba ludanaanɛkɛna zɛ́, gbɛ̃ pãnde sɔ̃
gbɛ̃kɛ̃kɔ̃ana zɛ́. 10 È gbɛ̃ gba dabuyãkɛna zɛ́, gbɛ̃
pãnde sɔ̃ annabikɛyã'ona zɛ́. È gbɛ̃ gba zɛ́ à niniinɔ
dɔ̃kɔ̃zi. È gbɛ̃ gba zɛ́ à yãke borii o, è gbɛ̃ gba yãke
borii pì bɔkɔ̃tɛna zɛ́. 11 Nini dɔ̃nkɔ̃ mɛ̀n doo pì bé è
à píngi kɛ, è gbaa pì da baadenɛ lán à yezi nà.

Mɛ̀ kɔ̃n a guunɔ

12 Mɛ̀ mɛ̀n do guunɔɔ pari. Baa kɔ̃n à parikɛɛo, mɛ̀
mɛ̀n doomɛ píngi. Lɛn wa kuuna Kirisi guu dɛ lɛ se.

13 Wapinɔ píngi, Yudanɔ ke bori pãndenɔ, zɔ̀nɔ ke
wɛ̃ɛnɛnɔ, Luda wa kɛ mɛ̀ dɔ̃nkɔ̃ ũ kɔ̃n a Nini mɛ̀n
doo pì gbãaaomɛ, à wa gba a Nini mɛ̀n doo pì, ben
wá mì wa píngi. 14 Mɛ̀guunɔɔ pari, èe kɛ mɛ̀n donlo.
15 Tó gbá bè, lán ɔɔn a ũro nà, á dɛ mɛ̀ pɔ́ ũro, beee
yãnzi eégɔ̃ dɛ mɛ̀ pɔ́ ũroziɔ́? 16 Tó swã bè, lán wɛ́ɛn
a ũro nà, á dɛ mɛ̀ pɔ́ ũro, beee yãnzi eégɔ̃ dɛ mɛ̀ pɔ́
ũroziɔ́? 17 Tó mɛ̀ bũnu dɛ wɛ́ɛ ũ, bɔ́n weé yã mao?
Tó mɛ̀ bũnu dɛ swã ũ, bɔ́n weé pɔ́ gũu mao? 18 Lán
à dɛ nà, Luda mɛ̀guunɔ pɛ̀pɛkɔ̃rɛ aɔ̃ píngi, lán à yezi
nà. 19 Tó aɔ̃ píngi dɛ mɛ̀gu bori dɔ̃nkɔ̃ ũ, mɛ̀ égɔ̃
kú mámɛ? 20 Tia la mɛ̀guunɔɔ pari, mɛ̀ mɛ̀n domɛ.
21 Wɛ́ɛ é fɔ̃ à be ɔɔnɛ a bà kúororo. Lɛmɛ dɔ mì é fɔ̃
à be gbánɛ a bà kúororo. 22 Mɛ̀guu kɛ̀ wèe daa à
kɛ̃sãna, mɛ̀ é fɔ̃ à kɛ à sairo. 23 Mɛ̀guu kɛ̀ wèe daa
à gakui vĩro, wè à kpe da dɛ mɛ̀gu kpaaanɔla. À
guu kɛ̀ wèe à ena diɛɛ wíyã ũ, wè pɔ́ nazi dɛ mɛ̀gu
kpaaanɔla, 24 mɔde à kɛ̀ maaa bà kú kɔ̃n beeeoro.
Kɛ̀ Luda mɛ̀ kàkɔ̃a, à gakui kàara pɔ́ kɛ̀ gakui e
kɛ̃sãaḿmanɔnɛ dɛ mɛ̀gu kpaaanɔla. 25 Lɛ mɛ̀ tóngɔ̃
kpaatɛtɛnaro, à guunɔɔ kɔ̃ yã dɔ̃. 26 Tó mɛ̀guunɔ
dokee e nawɛ̃a kɛɛ, à mɛ̀gu kpaaanɔ píngi è kɛomɛ.
Tó wà mɛ̀gunɔ doke kpe dà, à mɛ̀gu kpaaanɔ píngi
è pɔnnaa kɛomɛ.

27 Ámbe Kirisi mɛ̀ ũ, bensɔ̃ a baade dɛ mɛ̀ pì
guu ũ. 28 Káaku gĩa Luda zɩ̀rinɔ dìɛ sɔsi guu, à
plaadee annabinɔ, à aagɔ̃de yãdannɛrinɔ, beee
gbɛra dabudabukɛrinɔ, beee gbɛra gbɛ̃ kɛ̀ à ń gbá
gbɛ̃kɛ̃kɔ̃ana zɛ́nɔ kɔ̃n dɔnlɛrinɔ kɔ̃n yãgɔ̃gɔ̃rinɔ kɔ̃n
gbɛ̃ kɛ̀ aɔ̃è yãke borii oonɔ. 29 Zɩ̀rinɔn ń ũ ń píngiɔ́?
Annabinɔn ń ũ ń píngiɔ́? Yãdannɛrinɔn ń ũ ń
píngiɔ́? Dabudabukɛrinɔn ń ũ ń píngiɔ́? 30 Luda

gbɛ̃kɛ̃kɔ̃ana gba dàńnɛ ń píngin yɔ́? Aɔ̃è yãke borii o
ń píngin yɔ́? Aɔ̃è yãke borii bɔkɔ̃tɛ ń píngin yɔ́? 31 À
wɛ́ɛ pɛ́ gbaa kɛ̀ dɛńlaanɔa.

Tia sa mɛ́ zɛ́ kɛ̀ maa dɛńlaa ɔdɔaare.

13

Yenzi

1 Tó ma yãke borii ò, gbɛ̃ntee ke malaika pɔ́, tó
má yenzi vĩro, ma kĩi kɛ̀ lán mɔ̀lɛna ke sɛ̃̀gɛ̃pana
bàmɛ. 2 Tó ma annabikɛyã'ona gbaa è, tó ma
yã píngi asii mà, bensɔ̃ má dɔ̃na píngi vĩ, tó ma
ludanaanɛkɛna kà mà kpiii sɔ̃ki kpá, tó má yenzi
vĩro, pɔ́ken ma ũro. 3 Tó ma pɔ́ kɛ̀ má vĩinɔ kpàatɛ
takaasideenɔnɛ píngi, tó má tò wà tɛ́ sɔ̃̀ma, tó má
yenzi vĩro, à àre vĩmɛro.

4 Yenzi mɛna vĩ, à gbɛ̃kɛɛ vĩ. Yenzi è nɔ̀sɛgɔ̃aanɔ
kpáńyoro, è a zĩnda sɛ́ lezĩro, è ĩa dãro. 5 È wí
dam̋maro, è a zĩnda maaa wɛtɛro, è fɛ̃ńzi kpaaro, è
yã da a nɔ̀sɛ guuro. 6 È yáa dɔ à zaaaro, è pɔnnaa
kɛ kɔ̃n yãpuraaomɛ. 7 Yenzi è yã píngi fɔ̃, è yã
píngi náanɛ kɛ, ègɔ̃ yã píngi tãmaa vĩ, è mɛna kɔ̃n yã
píngio.

8 Yenzi yãana vĩro. Mɔde tó annabikɛyã'onamɛ
eé yãa, tó sɔ̃ yãkebori'onamɛ à lɛ́ é zɛ, tó dɔ̃namɛ, eé
gɛ̃ zɛ́la. 9 Zaakɛ wa dɔ̃na kɔ̃n wa annabikɛyã'onao e
paparo. 10 Tó yã papana gurɔɔ mɔ̀, à kɛ̀ èe paparoo
é gɛ̃ zɛ́la. 11 Kɛ̀ má dɛ nɛ́ féte ũ, mɛɛ̀ nɛ́ féte yã o,
mɛɛ̀ nɛ́ féte laasuu lɛ́, mɛɛ̀ yã gwa lán nɛ́ féte bà. Kɛ̀
ma kɛ gbɛ̃ ɔ̃ndɔ̃na ũ, ma ɔ kpà nɛ́fetekɛyãzi. 12 Tia
la wée guu ee dígi guu dãadãa, zĩ beeea sɔ̃ wé wɛ́ɛ
sikɔ̃lɛ. Tia la ma dɔ̃na e paparo, zĩ beeea sɔ̃ mɛ́ yã
dɔ̃ wásawasa lán Ludaa ma dɔ̃ nà. 13 Tia sa yã mɛ̀n

aagɔ̃ɔ kɛ̀nɔ bé wà gɔ̀: Ludanaanɛkɛna kɔ̃n tãmaao
kɔ̃n yenzio, mɔde yenzi bé à dɛ́ńla.

14

Yãkebori'ona kɔ̃n annabikɛyã'onao

1 À tó yenzi dɔare aɛ, à wɛ́ɛ pɛ́ Luda Nini gbaanɔa,
atɛ̃nsa annabikɛyã'ona. 2 Gbɛ̃ kɛ̀ èe yãke borii oo e
yã oo gbɛ̃nɔonlo, sé Luda, zaakɛ gbɛ̃kee e maaro,
èe asiiyã oo kɔ̃n Luda Nini gbãaaomɛ. 3 Gbɛ̃ kɛ̀ èe
annabikɛyã oo e yã oo gbɛ̃nɔomɛ, èe ń gbaa gbãaa,
èe lɛ́ daaḿmamɛ, èe ń làakari kpáɛɛńnɛmɛ. 4 Gbɛ̃
kɛ̀ èe yãke borii oo e a zĩnda kaaramɛ, gbɛ̃ kɛ̀ èe
annabikɛyã oo e sɔsi gbɛ̃nɔ kaaramɛ. 5 Má yezi à
yãke borii o a píngi, mɔde má yezi à annabikɛyã o
dɛ beeela. Annabikɛyã'ori dɛ yãkebori'orila, séto
wèe bɔkɔ̃tɛɛ lɛ sɔsi gbɛ̃nɔ e wà kaara.
6 Ma gbɛ̃nɔ, tó ma mɔazi, ben ma yãke borii òao,
bɔ́ àren à vĩaree? Séde ma yã'ona gɔ̃ dɛ yãwɛɛwɛ̃na
ũ ke dɔ̃na ke annabikɛyã'ona ke yãdannɛna. 7 Lɛn
à dɛ lɛ kɔ̃n pɔ́'ɔbɔrinɔ dɔ. Kure ke mɔrɔ, tó èe ɔ́ bɔ
súusuro, weé fɔ̃ wà dɔ̃ dian èe oo nàɔ́? 8 Tó kuu ɔ́ e
bɔ súusuro, sozanɔ é zɩ̀ soru kɛro. 9 Lɛmɛ apinɔ se,
tó ée yãke borii oo, ben wèe maaro, dian weé yã
kɛ̀ ée oo gbázɛ dɔ̃ nà? A yã é gɛ̃ ĩamɛ. 10 Yãnɔ borii
pari anduna guu, aɔ̃ kee bɔkɔ̃tɛnasai sɔ̃ro. 11 Tó wèe
borii kɛ̀ mɛɛ̀ à yã maroo oo, mɛ́gɔ̃ dɛ à òrinɛ gbɛ̃ zɩ̃̀tɔ
ũmɛ, bensɔ̃ eégɔ̃ dɛmɛ gbɛ̃ zɩ̃̀tɔ ũ se. 12 Lɛmɛ apinɔ
sɔ̃, lán á aĩa vĩ kɔ̃n Luda Nini gbaanɔ nà, à aĩa kɛ àgɔ̃
gáo aɛ lɛ sɔsi gbɛ̃nɔ e wà kãsãa pɛ́ɛ.
13 Beee yãnzi yãkebori'ori wɛ́ɛ kɛ, lɛ à e à yã kɛ̀
èe oo bɔkɔ̃tɛ. 14 Tó ma adua kɛ̀ kɔ̃n yãkebori'onao,
ma ninii bé à kɛ̀, ma laasuu e dɔmɛ aɛro. 15 Tɔ̀,

yã̀ pì dɛ diamɛ? Mɛ́ adua kɛ kɔ̃n niniio, mɛ́ kɛ kɔ̃n
làakario dɔ. Mɛ́ lɛ̀ sí kɔ̃n niniio, mɛ́ sí kɔ̃n làakario dɔ.
16 Tó n Luda tɔ́ nnaa sì kɔ̃n niniio, dian gbɛ̃ dufu
kɛ̀ kú gwee é be, aami, sáabu kɛ̀ ń kpà yã́ musuu?
Zaakɛ èe yã kɛ̀ ń ò dɔ̀rɔ dɔ̃ro. 17 Baa tó n sáabu kpà
a zɛ́a, èe n Yesude daa gbãaa kaararo. 18 Ma Luda
sáabu kɛ̀, kɛ̀ mɛɛ̀ yãke borii o dɛala a píngi, 19 mɔde
kakɔ̃ana guu tó ma yã mɛ̀n sɔɔroo ò kɔ̃n làakario, ma
yã dàońnɛ, à maamɛ dɛ mà yã mɛ̀n ũgbangba o kɔ̃n
yãkebori'onaola.

20 Ma gbɛ̃nɔ, a laasuu tóngɔ̃ dɛ lán nɛ́nɔ pɔ́ bàro.
Àgɔ̃ dɛ lán nɛ́ fétenɔ bà yãzaakɛna musu, mɔde a
laasuu gɔ̃ dɛ gbɛ̃ ɔ̃ndɔ̃nanɔ pɔ́ ũ. 21 À kɛ̃na Luda yãn
wà bè:

Mɛ́ boriyã pãnde o gbɛ̃ kɛ̀kiinɔnɛ gbɛ̃ zɩ̃̀tɔnɔ lɛ́n,
baa kɔ̃n beeeo aɔ̃é swã kpá ma yãziro.

22 Beee yãnzi yãkebori'ona dɛ sèeda ũ
Yesudeenɔnɛro, sé Yesusaideenɔ. Lɛn dɔ
annabikɛyã'ona e kɛ Yesusaideenɔ pɔ́ke ũro,
sé Yesudeenɔ. 23 Tó sɔsi gbɛ̃nɔ kɔ̃ kàkɔ̃a ń píngi,
ben aɔ̃ɔe yãke borii oo ń píngi, tó gbɛ̃ dufunɔ ke
Yesusaideenɔ mɔ̀ gwe, aɔ̃é be ĩa kàḿmanloo? 24 Tó
baade píngi e annabikɛyã oo sɔ̃, ben Yesusaidee
ke gbɛ̃ dufu mɔ̀ gwe, eé ń píngi yãzɛ dɔ̃ à a taari e,
25 asiiyã kɛ̀ kú à nɔ̀sɛn é bɔ gupuraaa, eé daɛ a puua
à mì siɛ Ludanɛ, gbasa à be, Ludaa kú a tɛ́ yãpura.

Dɔnzikɛna zɛ́kpaɛ

26 Wé be diamɛ ma gbɛ̃nɔ? Tó a kɔ̃ kàkɔ̃a, a
baade gaegɔ̃ lɛ̀ vĩ ke yãdannɛna ke yãwɛɛwɛ̃na ke
yãkebori'ona ke yãke borii pì bɔkɔ̃tɛna. À à píngi
kɛ, lɛ gbɛ̃nɔ e wà kãsãa pɛ́ɛ. 27 Tó wèe yãke borii
oo, gɔ̃ɔn plaa ke aagɔ̃, àton dɛ beeelaro. Aɔ̃ kɔ̃ gba

zɛ́, gbɛ̃ mɛ̀n doo bɔkɔ̃tɛ. 28 Tó à bɔkɔ̃tɛri kuuro, à
lɛ́ nakɔ̃a kakɔ̃ana guu, à a pɔ́ o ado kɔ̃n Ludao.
29 Annabikɛyã'orinɔ gɔ̃ɔn plaa ke aagɔ̃ɔnɔ yã o, gbɛ̃
kpaaanɔ laasuu lɛ́ aɔ̃ yãa. 30 Tó Luda yã sù gbɛ̃
kɛ̀ vɛ̃ɛnaa, gbɛ̃ kɛ̀ èe yã oo yĩtɛ. 31 A píngi é fɔ̃ à
annabikɛyã o doodo, à yã dadakɔ̃nɛ a píngi, à kɔ̃ sɛ́
lezĩ. 32 Sé annabikɛyã'orinɔ gɔ̃ ń lɛ́ kũna dɔ̃, 33 zaakɛ
Ludaa ye yã yàaaziro, sé à zɛ́dee.

Lán wè kɛ sɔsinɔ guu nà píngi, 34 nɔgbɛ̃nɔ lɛ́ gɔ̃
yĩtɛna kakɔ̃ana guu, zaakɛ aɔ̃ yã'ona zɛ́ vĩro. Aɔ̃
mì siɛ, lán wà ò Musa doka guu nà. 35 Tó aɔ̃ɔ yezi
wà yãke dɔ̃, aɔ̃ ń zã gbekazi bɛ, zaakɛ nɔgbɛ̃ yã'ona
kakɔ̃ana guu nɛ́ wíyãmɛ. 36 A kiian Luda yã bɔ̀n yɔ́?
Ke a mɛ̀n do yãnzin à mɔ̀zi?

37 Tó gbɛ̃ e daa annabikɛyã'orin à ũ ke gbɛ̃ kɛ̀
Luda Ninii dɔnɛ aɛ, àgɔ̃ dɔ̃ kɛ̀ yã kɛ̀ má kɛ̃̀aree pì nɛ́
Dii yãdiɛnamɛ. 38 Tó gbɛ̃ pã kpàzi, weé pã kpázi se.
39 Beee yãnzi ma gbɛ̃nɔ, à wɛ́ɛ pɛ́ annabikɛyã'onaa,
mɔde àton gí yãkebori'onaziro. 40 À yã píngi kɛ a
zɛ́kpaɛa súusu.

15

Kirisi fɛɛna gaan

1 Ma gbɛ̃nɔ, baaru nnaa kɛ̀ má kpàare, kɛ̀ á sì a
zɛon, má yezi mà ɛara mà dɔagu. 2 Baaru nnaa pì
bé eé a mì sí, tó á waazi kɛ̀ má kɛ̀aree pì kũna. Tó
lɛnlo, a Yesunaanɛkɛna kɛ̀ pãmɛ. 3 Yã kɛ̀ dɛńlaa kɛ̀
má sì, má dàareen yɛ̀: Kirisi gà wa durun yãnzi,
lán à kɛ̃na Luda yãn nà. 4 Wà à vĩ̀, ben à fɛ̀ɛ à
gurɔ aagɔ̃dee zĩ, lán à kɛ̃na Luda yãn nà. 5 À a
zĩnda ɔ̀dɔa Pitanɛ, ben à a zĩnda ɔ̀dɔa a ìba gɔ̃ɔn

kuri awɛɛplaaanɔnɛ dɔ. 6 Beee gbɛra à a zĩnda ɔ̀dɔa
wa gbɛ̃nɔnɛ kɛ̀ aɔ̃ kɔ̃ kàkɔ̃a gu dɔ̃nkɔ̃n, aɔ̃ɔ dɛ gɔ̃ɔn
wàa plaa kpɛ́ basɔɔroola. Aɔ̃ paridee kuu ai tia,
mɔde aɔ̃ gbɛ̃kenɔ anduna tò. 7 Beee gbɛra à a zĩnda
ɔ̀dɔa Yemisinɛ, ben à a zĩnda ɔ̀dɔa zɩ̃̀rinɔnɛ ń píngi.
8 Aɔ̃ píngi gbɛra à bɔ̀ à mɔ̀mazi, ben ma gɔ̃ lán nɛ́
kpàalaa'ii bà. 9 Zaakɛ Luda zɩ̃̀rinɔ tɛ́ mámbe kpɛɛ,
mɛ́ɛ ká wà bemɛ zɩ̃̀riro, zaakɛ ma ĩa dà Luda sɔsia.
10 Gbaa kɛ̀ Ludaa dàmɛ yãnzi má dɛ gbɛ̃ kɛ̀ má dɛ à
ũu ũzi, bensɔ̃ gbaa kɛ̀ à dàmɛɛ pì ginaro, zaakɛ ma
ɔsi kà dɛńla ń píngi. Mámbe má kɛ̀ro, gbaa kɛ̀ Ludaa
dàmɛɛ bé à tò má kɛ̀. 11 Tɔ̀, à bɔ̀ ma kiian yoo ke aɔ̃
kiia, yã kɛ̀ wée à waazi kɛɛ á sìn gwe.

Gɛ̀nɔ fɛɛna gaan

12 Zaakɛ wée Kirisi fɛɛna gaan waazi kɛɛ, à kɛ̀ dia
a gbɛ̃kenɔ è be gɛ̀nɔ é fɛɛroo? 13 Tó gɛ̀nɔ é fɛɛro,
ɛ̃ndɛ̃ Kirisi e fɛɛro. 14 Tó Kirisi e fɛɛro sɔ̃, ɛ̃ndɛ̃ wa
waazikɛna kɛ̀ pã, bensɔ̃ a Kirisi náanɛkɛna kɛ̀ pã,
15 wa gɔ̃ Luda sèeda ɛgɛdeenɔ ũ, kɛ̀ wá bè à Kirisi
fɛ̀ɛ yãnzi. Zaakɛ tó gɛ̀nɔ è fɛɛro, ɛ̃ndɛ̃ Ludaa e à
fɛɛro. 16 Tó Luda è gɛ̀nɔ fɛɛro, ɛ̃ndɛ̃ Kirisi e fɛɛro.
17 Tó Kirisi e fɛɛro, a Kirisi náanɛkɛna kɛ̀ pã, ben á
kú a durun guu ai tia, 18 gbɛ̃ kɛ̀ aɔ̃ anduna tò Kirisi
guunɔ sɔ̃ sȁsã. 19 Tó wa kuuna wɛ̃̀ndio kɛ̀ yãnzin wa
wɛ́ɛ dɔ Kirisizi ado, lɛ wɛ̃ndadeenɔn wa ũ dɛ baade
píngila.

20 Yãpuraa guu Kirisi fɛ̀ɛ bɔna gaan, àmbe gàafɛɛ
káaku ũ gbɛ̃ kɛ̀ aɔ̃ dàɛ wà ii ònɔ tɛ́. 21 Lán gaa bɔ̀
gbɛ̃ntee gãzĩ nà, lɛn gɛ̀nɔ fɛɛna bɔ̀ gbɛ̃ntee gãzĩ lɛ.
22 Kuuna Adamu borii ũu tò gaa dà baade píngila.
Lɛmɛ dɔ gbɛ̃ kɛ̀ aɔ̃ɔ kú Kirisi guunɔ é wɛ̀ndi e ń píngi.

23 Baade kɔ̃n a gurɔɔomɛ. Kirisi bé gàafɛɛ káaku ũ,
à gbɛra à gbɛ̃nɔ é fɛɛ à mɔ́gurɔ. 24 Gbasa gurɔ lɛ́ ká,
Kirisi é kíkɛɛ mì dɛ píngi kɔ̃n ikonɔ kɔ̃n gbãaanɔ, eé a
kpata tó De Ludanɛ. 25 Séde Kirisi gɔ̃ kí blee ai Luda
gɔ̃ à ibɛɛnɔ kɛ à tinti ũ. 26 Ibɛɛ kɛ̀ eé à mì dɛ zãan gaa
ũ, 27 zaakɛ Luda pɔ́ píngi nà Kirisinɛ a ɔzĩ. Kɛ̀ à bè,
pɔ́ píngi kú à ɔzĩ, wá dɔ̃ kɛ̀ Luda kɛ̀ pɔ́ píngi nànɛ a
ɔzĩ pì baasimɛ. 28 Tó à pɔ́ píngi nànɛ a ɔzĩ, àpin à Nɛ́
kɛ̀ à pɔ́ píngi nànɛ a ɔzĩ pì é mì siɛnɛ, Luda pì égɔ̃ dɛ
à píngi ũ pɔ́ pínginɛ.

29 Gbɛ̃ kɛ̀ aɔ̃è batisi kɛ gɛ̀nɔ gɛ̃ɛ ũ sɔ̃ nɛ́? Tó gɛ̀nɔ
è fɛɛ yãpuraro, bɔ́yãnzi wè batisi kɛ aɔ̃ gɛ̃ɛ ũzi?
30 Wapinɔ sɔ̃, bɔ́yãnzi weègɔ̃ wa zĩnda da kari guu
gurɔ píngizi? 31 Kɔ̃n ĩa kɛ̀ mɛɛ̀ dã a yã musu kuuna
Kirisi Yesu wa Dii guuo, mɛɛ̀gɔ̃ kú gaa lɛ́zĩmɛ lán
guu e dɔɔ nà. 32 Tó ma zĩnda yãnzin ma ɔsi kàzi kɔ̃n
nɔ̀bɔ pãsĩnɔ zaa Ɛfesu, bɔ́ àren à vĩmɛɛ? Tó gɛ̀nɔ é
fɛɛro,

wà pɔ́ ble, wà í mi,

zaakɛ wé ga ziamɛ.

33 Àton tó wà a sãsãro, gbɛ̃nna zaaa è dà maaa
yakamɛ. 34 À su a làakaria súusu, àton durun kɛ dɔro,
zaakɛ a gbɛ̃kenɔ Luda dɔ̃ro. Ma beee ò lɛ à a wíyã
dɔ̃ yãnzimɛ.

Gàafɛɛnɔ mɛ̀

35 Gbɛ̃kenɔ é be, gɛ̀nɔ é fɛɛ diamɛ? Mɛ̀ kparee
takan aɔ̃égɔ̃ vĩi? 36 Yɔ̃nkɔyãmɛ! Weè pɔ́ tɔ̃ à bɔ̀ɛ
fɔ̃mbabɔna sairo. 37 Tó wà pɔ́ tɔ̃, gbadon yoo
ke pɔ́wɛɛ pãnde, è bɔɛ pɔ́wɛɛ pì ũro. 38 Luda
è tó à bɔɛ lán à dìɛ nàmɛ, baade kɔ̃n a boriio.
39 Pɔ́ wɛ̃ndideenɔ píngi mɛ̀ dɔ̃nkɔ̃ro. Gbɛ̃ntee pɔ́

ado, nɔ̀bɔnɔ pɔ́ ado, bãanɔ pɔ́ ado, kpɔ̀nɔ pɔ́ ado.
40 Ludambɛ pɔ́nɔɔ kuu, anduna pɔ́nɔɔ kuu. Lu-
dambɛ pɔ́nɔ gakui ado, anduna pɔ́nɔ gakui ado.
41 Ɔfãntɛ̃ gakui ado, mɔvura pɔ́ ado, sɔsɔnɛnɔ pɔ́
ado. Baa sɔsɔnɛ pìnɔ gakui bɔ̀kɔ̃o doodo.

42 Lɛn eégɔ̃ dɛ lɛ gɛ̀nɔ fɛɛgurɔɔ zĩ. Wè gɛ̀ vĩi à vã,
eé fɛɛ vãna sai. 43 Wè gɛ̀ vĩi bɛ̀ɛ sai, mɔde eé fɛɛ
kɔ̃n gakuio. Wè gɛ̀ vĩi gbãaa sai, mɔde eé fɛɛ kɔ̃n
gbãaao. 44 Wè gɛ̀ vĩi anduna mɛ̀ ũ, mɔde eé fɛɛ
wɛ̃̀ndi kɛ̀ è yãaro mɛ̀ ũ. Lán anduna kɛ̀ mɛ̀ kuu
nà, lɛmɛ wɛ̃̀ndi kɛ̀ è yãaro mɛ̀ kuu lɛ dɔ. 45 À kɛ̃na
Luda yãn wà bè, gbɛ̃ káaku Adamu gɔ̃̀ gbɛ̃ bɛ̃ɛ ũ,
mɔde Adamu zãa gɔ̃̀ nini wɛ̃̀ndikpammari ũ. 46 Èe
kɛ wɛ̃̀ndi kɛ̀ è yãaro mɛ̀ bé è dɔ aɛro, anduna mɛ̀ bé
è dɔ aɛ, à gbɛra sa wɛ̃̀ndi kɛ̀ è yãaro mɛ̀. 47 Gbɛ̃ntee
káaku bɔ̀ bùsuti guumɛ, à plaadee bɔ̀ ludambɛmɛ.
48 Gbɛ̃ kɛ̀ aɔ̃ɔ dɛ tɔɔtɛ pɔ́ ũunɔɔ bɔ̀kɔ̃ba kɔ̃n gbɛ̃ kɛ̀ bɔ̀
tɔɔtɛn-o. Gbɛ̃ kɛ̀ aɔ̃ɔ dɛ ludambɛ pɔ́ ũunɔɔ bɔ̀kɔ̃ba
kɔ̃n gbɛ̃ kɛ̀ bɔ̀ ludambɛɛo. 49 Lán wá dɛ gbɛ̃ kɛ̀ bɔ̀
tɔɔtɛn taka ũ nà, lɛn wégɔ̃ dɛ gbɛ̃ kɛ̀ bɔ̀ ludambɛɛ
taka ũ lɛ se.

50 Yã kɛ̀ má ɔ̀n yɛ̀ ma gbɛ̃nɔ. Tó kpata kɛ̀ bɔ̀ Luda
kiia bɔ̀ gupuraaa, wé e wà ble kɔ̃n wa mɛ̀oro. Wé e
wàgɔ̃ kú gu kɛ̀ è vãroo guu kɔ̃n wa mɛ̀ kɛ̀ è vãaoro.
51 À ma, mɛ́ asiiyã oare. Wé ga wa píngiro, mɔde
wé li wa píngi 52 kãndo lán wɛ́ɛ'ibakɛna bà kãkãki
zãade pɛ́gurɔɔ zĩ. Zaakɛ kãkãki é ɔ́ bɔ, gɛ̀nɔ é fɛɛ
yaikũsai, wapinɔ sɔ̃ wé li. 53 Séde wa mɛ̀ kɛ̀ è vãa
gɛ̃ à kɛ̀ è vãroo guu. Séde wa mɛ̀ kɛ̀ è gaa kɛ̀ gɛ̃ à kɛ̀
è garoo guu. 54 Tó wa mɛ̀ kɛ̀ è vãa gɛ̃̀ à kɛ̀ è vãroo
guu, bensɔ̃ wa mɛ̀ kɛ̀ è gaa gɛ̃̀ à kɛ̀ è garoo guu, ben

yã kɛ̀ kɛ̃na Luda yãn kɛ̀ é papa wà bè:
Wà zɩ̃̀ blè gaaa, à mì dɛ̀.
55 Ga, n zɩ̃̀blena tɔ́n diaa?
Ga, n sɛwɛɛ kú mámɛ?
56 Durun bé ga sɛwɛɛ ũ, durun gbãaa sɔ̃ è bɔ doka
guumɛ. 57 Wà Luda sáabu kɛ, kɛ̀ è tó wà zɩ̃̀ ble wa Dii
Yesu Kirisi gãzĩ. 58 Beee yãnzi ma gbɛ̃ yenzideenɔ,
à zɛ gbãa gíngin bɔru kpɛɛ sai. À wɛ́ɛ tã Dii zĩizi gurɔ
píngi, zaakɛ á dɔ̃ kɛ̀ zĩi kɛ̀ ée kɛɛ Diinɛ pãro.

16

Pɔlu wɛ́tɛgasorukɛna

1 Luda gbɛ̃nɔ kámasakɛna yã musu, lán má ò
Galatia bùsu sɔsinɔnɛ nà, à kɛ lɛ se. 2 Azumanɛngo
kɔ̃n Azumanɛngoo a baade gae ɔɔ kɛ̀ à è a gbãa lɛ́n
bɔ adona, àgɔ̃ kaakɔ̃a, lɛ àton kámasa pì wɛtɛ gurɔɔ
kɛ̀ ma mɔro yãnzi. 3 Tó ma mɔ, mɛ́ gbɛ̃ kɛ̀ a ń díɛ
aɔ̃ gánɔ zĩ Yerusalɛmu kɔ̃n takadao kɔ̃n kámasa kɛ̀ á
kàkɔ̃aa pìo. 4 Tó à kɔ̃ sìo mà gámɛ sɔ̃, aɔ̃é gá zɛmɛ.

Yã kɛ̀ Pɔlu kpàkpa à kɛɛnɔ

5 Tó ma bɔɛ kɔ̃n Masedonia bùsuo, mɛ́ mɔ́ a kiia,
zaakɛ mɛ́ pã Masedonialamɛ. 6 Mɛ́ɛ kpákpaa mà
gurɔplaa kɛao. Baa buusiɛ se mɛ́gɔ̃ yezi mà bleao,
é gá zɛmɛ guu kɛ̀ mɛ́ gán. 7 Tia la má yezi mà gɛ̃ala
bàrararo, mɛ́ɛ kpákpaa mà gurɔplaa kɛao, tó Dii wè.
8 Mɛ́ gɔ̃ Ɛfesu ai Pɛntikɔsi zĩbaa zĩmɛ, 9 zaakɛ Luda zɛ́
bɔ̀mɛ maamaa mà zĩ maaa kɛ, bensɔ̃ ibɛɛnɔɔ pari.
10 Tó Timɔti gà à mɔ̀, àton yã kɛnɛ búgubugu à vĩa
kɛarero, zaakɛ èe zĩi kɛɛ Diinɛ lán ma bàmɛ. 11 A
gbɛ̃ke tón kya kánlo. À kũsãɛ kɛnɛ, lɛ à e à ká ma
kiia aafia, zaakɛ mapi kɔ̃n ma gbɛ̃nɔ wa wɛ́ɛ dɔzi.

12 Wa gbɛ̃ndo Apolo sɔ̃, mɛɛ̀gɔ̃ nakɔ̃rɛɛa gɛ̃̀n
baaagɔ̃ à mɔ́ à a gwa kɔ̃n wa gbɛ̃ kpaaanɔ. À ye
mɔnazi gĩaro. Tó à zɛ́ è, eé mɔ́.

Lɛ́damma zãa

13 Àgɔ̃ kú a làakaria, àgɔ̃ zɛna Yesunaanɛkɛna guu.
Àgɔ̃ wɔ́rɔngɔ vĩ, àgɔ̃ gbãa. 14 À yã píngi kɛ kɔ̃n
yenzio.
15 Á Sɛtɛfana bɛdeenɔ dɔ̃, kɛ̀ aɔ̃mbe Yesude
káakunɔ ũ Girisi bùsun, ben aɔ̃ ń zĩnda kpà wàgɔ̃ dɔɔ
Luda gbɛ̃nɔ lɛ́. Ma gbɛ̃nɔ, ma wɛ́ɛ kɛ̀awa, 16 à mì
siɛ gbɛ̃ beee takanɔnɛ kɔ̃n gbɛ̃ kɛ̀ aɔ̃ɔe aĩa kɛɛ lɛdo
zĩ dɔ̃nkɔ̃ pì guunɔ ń píngi. 17 Ma pɔɔ kɛ̀ nna Sɛtɛfana
kɔ̃n Fɔtunatuo kɔ̃n Akaikuo mɔnaa, zaakɛ aɔ̃ gɔ̃̀mɛ
a gɛ̃ɛ ũmɛ. 18 Aɔ̃ɔ tò ma làakari kpàɛ kɔ̃n a pɔ́o. À bɛ̀ɛ
lí gbɛ̃ beee takanɔnɛ.
19 Asia bùsu sɔsinɔ ì kpàawa. Akila kɔ̃n Pirisilao
kɔ̃n sɔsi gbɛ̃ kɛ̀ aɔ̃è kɔ̃ kakɔ̃a ń bɛɛnɔ ì kpàawa
maamaa Dii guu. 20 Wa gbɛ̃ kɛ̀ wá lɛdoonɔ ì kpàawa
a píngi. À ì kpákɔ̃a kɔ̃n Luda gbɛ̃nɔ lɛ́pɛmmanao.
21 Mamɔma Pɔlu, ma ɔgbɛn yɛ̀. Ma ì kpàawa. 22 Tó
gbɛ̃kee ye Diiziro, Luda láari kɛa. Wa Dii e mɔɔ.
23 Dii Yesu gbɛ̃kɛɛ kɛare. 24 Má yeazi a píngi kuuna
Kirisi Yesu guu.

Luda yã̄ takada kɔ̃n Bokobaru yã̄o
The New Testament and portions of the Old Testament in the Bokobaru language of Nigeria

copyright © 2005 SIM International

Language: Bokobaru

Translation by: SIM

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (http:// creativecommons.org/ licenses/ by-nc-nd/ 3.0/) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-09-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020

c31548a1-5316-53c2-be42-674e0e4c5ae5